

DIRVA

THE FIELD

Nr. 29
Lietuvos 25. 1957
Cleveland, Ohio

Po pasaulį pasižvalgus

V. RIMVYDAS

Po Kremliaus valymų pavergtieji nesulauks lengvato

Kas pasiekė iš birželio 29 d. komunikato. — Sovietų linija lieka nepastovi ir grėsminga. — Nikita ne taikos, bet karo puoselėtojas. — Vakariečiams pasakojama apie sovietų skurdą. — JAV toli pralenkė sovietų pramonės pažėgumą.

Valymai lyg žaibai atidengė šviesą

Kai kurie politiniai komentatoriai Maskvoje vykusius valymus prilygino žaibų šviesoms. Esą, buvo apšviestas tamsiojo naktį paskendęs sovietinis gyvenimas ir atidengtos tos jo vietos, kurios buvo stengiamasi nuslėpti bent nuo vakarų akių. Birželio 29-sios sovietų KP centro komiteto paskelbtame komunikate radome eilę tokių sovietinės tikrovės žaibinių nušvietimų.

Pavyzdžiui, pripažįstama, kad tautybių tarpe esama antagonizmo, nepasitenkinimo, ypatingai rusifikacijos reikalu. Esama masinio nepasitenkinimo tautų tautybės, gyvenimo lygio sąlygomis. Esama nusistatymo prieš per didelį biurokratijos įsigalėjimą, prieš gausius policinės valstybės bruozus. Kolchozininkų tarpe esama nusivylimo dėl per mažų kainų už jų pagamintas gerybes. Be to, sovietai turėjo prisipažinti, kad dėl sovietinės užsienio politikos krypties esama didelio nuomonių skirtumo.

Pagaliam, savo pranešimu sovietiniai valdovai turėjo pakirsti gyventojų pasitikėjimą jais pačiais. Štai, buvo kalta ir galva, kad Stalinas buvo žudiku, o dabar, ypač jaunoji karta turėjo patirti, kad postalinio laikotarpio ministeriai Molotovas su šepilovu tikrumo būvę karo kurstytojai ir visos jų gražios kalbos apie taiką buvusios suklastos. Kaip toji karta turės vertinti ateities režimo žygius?

Kokių laukiama pasėkų Nikitai įsigalėjus?

Visi spėlioja, kas gi bus toliau, kaip Chruščiovo režimas tvarkysis su vakarais, kaip jo politika atsilieps į satelitus ir į pavergtųjų tautų būsimą išsivilimą?

Viena tenka pripažinti, kad taktika, metodai keičiami, tačiau sovietų politika ir siekliai lieka tokie patys. Chruščiovo įsigalėjimą diktatoriaus balne kai kas laiko nebūtinai tvirtu. Per daug toli įvykiai nuriedėję pačioje Rusijoje ir satelitų tarpe. Ūkiniai sunkumai krašto viduje, kovos dėl valdžios partijos žmonių tarpe, vis kyla bruždėjimas laisvės ir nepriklausomybės kryptimi už geležinės uždangos — visa tai reiškia, kad komunistinė sistema pamažu, bet pastoviai ir užtikrintai pūva ir traukia.

Nepastovumas žymi sovietų politiką

Slenkant laikui, vis daugiau vakarai suvokia, kas įvyko Maskvoje ir kuo būdinga sovietinė politika.

Prėjusią savaitę Chruščiovo — Bulgario baigtas svečiavimas Čekoslovakijoje įrodė

Chruščiovo tvirtai sėdint vieno asmens kulto balne. Jo elgesys, kalbos, čekių moterų mums keistai įkandamas akubėjimas Nikitai bučiuoti rankas (čekai aiškiai visus konkuruoja su jiems, matyti, įgimtu pataikavimu pavergėjui...) dar buvo įrodymas, kad "premjerą" Bulgarijas, "liūdnos veido riteris" keliu po Čekiją, jau visai nusistebimas įsigalėjusio ukrainų stepių auginimo.

Bulgario žvaigždė gėsta, jei iš viso jo šokinėjimą aplink Nikitą būtų galima pavadinti kokia karjera. Politiniai stebėtojai Amerikoje pripažįsta dar vieną būdingą bruožą — Kremlius ne tik nepripažįsta savo praeities, bet ir grįžtinių nepasitenkinimų ar reikiamo įstatymo įvėžes. Priešingai, Maskvos politika, kaip matyti iš pastarųjų įvykių, žymi aiškų nestabilumą, nepastovumą.

Tačiau kai kurie politiniai komentatoriai, pvz., W. Lippmanas Chruščiovo politikoje žiūri pasinešimą siekti pastovumo bei konsolidavimo. Girdi, šis manas, kad stalininė politika esanti praeities komunizmui ir todėl jis sieksis sudaryti komunistinę federaciją su S. Rusija, jos vyriausiuoju partneriu.

Pavergtieji neturėtų džiugauti

Kas tvirtintų, kad Kremliuje vyko ideologinio tipo grumtynės — labai klystų, taip teigia sovietinio gyvenimo žinovai. Buvome tik asmenų kovos liudininkais. Štai, savo metu Stalinas buvo laikomas taikos angelu, o Trockis — karo kurstytoju, o tikrumo abu troško nugalėti ir sutriuškinti vakarus, nors abiejų vyrų metodai ir buvo skirtingi. O ar Nikita Chruščiovas turėtų būti taikos mylėtojas bei puoselėtojas?

Lenkijos politikai keičiantis JAV paskyrė į Varšuvą naują ambasadorių Jacob D. Beam.

Pašalintasis Malenkovas siekė sunkiosios pramonės saskaiton pakelti suvartojamųjų gėrybių gamybą, taigi pasirodė galia silpninti Kremliaus karinį potencialą. Dabar į 15 vyrų prezidentą įvestas suomių komunistas Kuusinen yra pasižymėjęs prieš vakarus nukreiptomis intrygomis Kominterne. Pagaliau, kuo pasižymėjo tvirtai prezidiumu įsistiprinęs Suslovas? Jis jau senokai veda kampaniją prieš vadinamą tloistinę nepriklausomybės dvasią satelitinuose kraštuose. Jokio lengvato ir palengvinimų satelitams, o reikalui esant — kuo griežčiausias represijos — štai Suslovo šūkiai ir lengva suprasti, kad ir satelitai ir kiti pavergtieji jų nieku būdu nepasveikins.

Savos sistemos kaliniai

Kiek nublėsus visoms sensacijoms po Chruščiovo valymų ir asmenų perstatinėjimo, vakarų, ypatingai JAV patys rimtieji spaudos organai ėmėsi vaizduoti sovietiją, kaip nepaprastai numukusią ubagyną, per 40 komunistinio režimo metų visiškai nusišėimininkavusį. Ir pas sovietus ir pas jų satelitus trūksta duonos, auga bedarbių skaičius, tuo tarpu vakaruose stebime vis kylantį gerbūvį.

Kaip atrodo komunistiniai planavimai, mums pakankamai gerai žinoma dar iš 1940-41 metų. O vakariečiai dabar supažindinami su nepaprastais pinigų švaistymais bei netinkamu socialinių, ūkinių reikalų tvarkymu. Pateikiami ir pavyzdžiai — štai komunistai plačiai garsinę numatomą statyti požeminį Budapešte ir pasirodė, kad požeminis neįmanomas pastatyti, o į šį projektą buvo sukišta daugiau kaip 50 milijonų dolerių.

Panašūs švaistymai sumomis būvę ir Lenkijoje, Rumunijoje ir kitur. Tad, teigia sovietinio skurdo stebėtojai, komunistaisija. Vien tik pereinamais metais iš

turėsia pakelti savo teorijas, nes juk žmonijai reikia geresnio gyvenimo.

Mūsų atsakymas — gerai, kad skelbiate apie šurkudą ir menką šėimininkavimą, tačiau atsiminkite, kad dėl vargo ir menko gyvenimo lygio sovietijos gyventojai nekels revoliucijų, o tas žmonių nubledėjimas tik daugiau įgalins Kremliaus viešpačius plėsti sunkiąją pramonę, kalti ginklus ir grėsti laisvojo pasaulio saugumui. Tie žinovai, šaukdami apie socialinį ar ūkinį sovietų bankrotą, gali pasiekti viena nepilnaties tikslą — migdyti vakariečių, ypač amerikiečių budrumą, o to tik visokiomis priemonėmis ir siekia patys sovietai.

Chruščiovas nepaprastai daug kalba apie vakarų metodų pasisavinimą, apie JAV numatomą pasivijimą sviesto ar mėsos gamyboje, tačiau komunistai visvien liks ir toliau savos sistemos vergai, nors ji ir labai skaudi ten gyvenantiems.

Pasiekė vos 1909 m. lygį

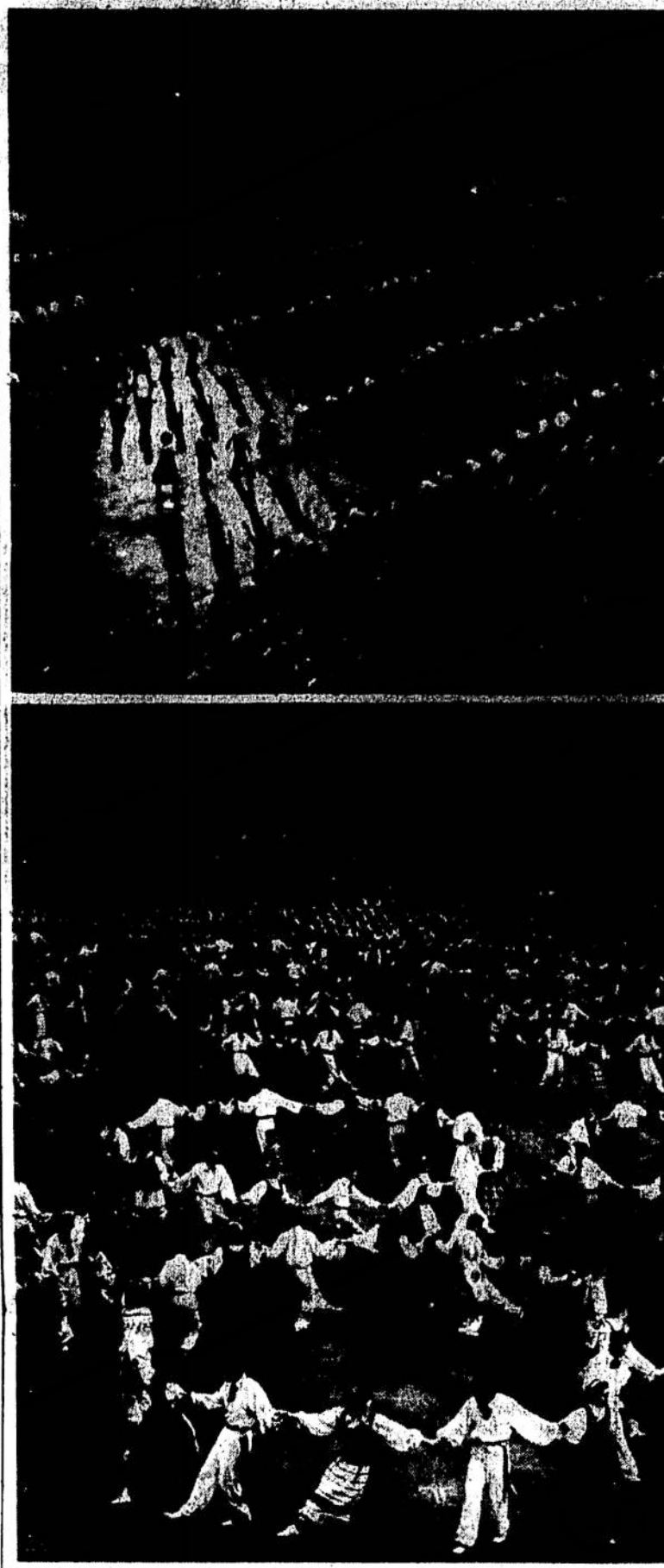
JAV kongresas neseniai taip pat pasiekė savo jungtinio ūkio reikalų komiteto duomenis apie sovietų ūkį. Štai keletas skaičių, kurie gerai pavaizduoja Kremliaus pasigyrimus pavyti ar net pralenkti JAV.

1955 metais buvęs sovietų gamybos lygis amerikiečių jau buvo pasiektas 1899 metais miško medžiagos gamyboje, 1907 metais — anglies, nuo 1917 ligi 1923 metų — pieno ir cemento, 1940 metais — elektros energijos gamyboje. Ji automobilių srity sovietai 1955 metais turėjo mašinų tiek, kiek šio krašto žmonės 1909 metais. O sovietiniai uždariai bei algos tiek mažai, kad ten gyventojas tegali įsigyti tik nuo vienos septintosios ligi ketvirtadalis tiek, kiek įsigija vidutinis JAV darbininkas.

VISKĄ VEŽA IŠ LIETUVOS

Okupaciniame rusų kalba leidžiamame laikraštyje "Sovetskaja Litva" balandžio 18 d. numerio marionetinės vyriausybės Prekybos ministro pavaduotojas rašo:

"...Lietuva yra didelių miškų kraštas. Mūsų žvejybos pramonė yra reikalinga labai didelio meninčio gaminių kiekio, kuris būtų labai lengvai galimas padengti iš vietinės gamybos. Bet taip nėra. Kasmet iš Lietuvos išvežama tūkstančiai statinių į Ukrainą, Baltgudiją ir pačią Tarybų Ruskurdo stebėtojai, komunistaisija. Vien tik pereinamais metais iš

Neužmirštami vaizdai iš Tautinių Sokių šventės Chicagoje, kur šauiniai pasirodė mūsų jaunimas. V. Valaičio nuotr.

Lietuvos išvežta 414,000 medinių dėžių ir statinių, kurių transportui geležinkeliai privalejo duoti 1000 vagonų.

Kitas pavyzdys. Mes Lietuvoje turime tris cukraus fabrikus, kurių gamyba yra didelė ir pakankama respublikos poreikiams patenkinti. Bet tik 20% Lietuvoje pagaminto cukraus lieka vietos rinkai. Likusis cukrus išvežamas į Lvovą, Estiją ir Latviją. Mes patys esame priversti trūkstantį cukrų įvežti iš Ukrainos, kurios nuotolis sudaro virš 1000 km.

Dar kitas pavyzdys. Klaipėdoje yra trąšų fabrikas. Iki 1955 metų šis fabrikas buvo aprūpinamas vietinėmis žaliavomis, tačiau nežinia kuriais sumetimais staiga tos žaliavos buvo pradėtos gabenti net iš Uralo, daugiau kaip iš už 3000 km. Užuoat Klaipėdoje pagamintas trąšas sunaudojus vietoje, jos buvo vežamos į Ukrainą, Leningradą ir Sibirą. Šiam trąšų pervežimui pereinamais metais iš geležinkelio buvo pareikalauta daugiau kaip 500 vagonų. Yra aišku, kad šitokie dalykai yra tikrai ne produktyvūs", — baigia savo straipsnį Prekybos ministro pavaduotojas.

STOVYKLOSE DAR GYVENA 400,000 PABEGELIŲ

Vakarų Vokietijoje, kaip praneša jų žinių agentūra, pabėgėlių stovyklose dar gyvena 400,000 pabėgėlių. Iš jų 23,000 yra

globojami JT Aukštojo Komisarų.

Vakarų Vokietijos vyriausybė, norėdama, kad iki 1958 metų tokios stovyklos būtų panaikintos, ir visi pereinę į privačius namus, tam reikalui skiriamas įnašas padidino 10 kartų, įnešdami \$340,000 markių.

Reikia pripažinti, kad pabėgėlių stovyklinis gyvenimas ir taip jau per ilgai užsitęsė. Jei jas pajėgs panaikinti tik 1958 metais, tai nuo jų įsteigimo, bus praėję 13 metų.

AMERIKOS BEI KANADOS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SUVAŽIAVIMAS

Amerikos Lietuvių Gydytojų Draugijos iniciatyva, Darbo Dienos savaitgalį, š. m. rugpjūčio mėn. 31 d. ir rugsėjo mėn. 1 d., yra šaukiamas Amerikos bei Kanados lietuvių gydytojų bei praktikų dantų gydytojų suvažiavimas, kuris įvyks Čikagoje, Morrison Hotel patalpose.

Suvažiavime yra numatyta visa eilė paskaitų ir pranešimų, kuriuos darys daktarai — A. Mondvilas, M. Eisin, A. Sabanas, D. Degeys, J. Meškauskas, V. Avizonis, J. Adomavičius, V. Pavilonis, V. Teronjonas, H. Brazaitis ir kt. Taip pat bus susipažinimo pobūviai ir meninė programa.

Amerikos Lietuvių Gydytojų Draugija kviečia visus lietuvių gydytojus ir visus praktikuojančius dantų gydytojus bei jų šeim-

Iš visur

• Prezidentas Eisenhoweris parašė laišką Lenkijos prezidentui Aleksandriui Zawadzkiui, lenkams švenčiant tautinę šventę. Laiške perdavė geriausius sveikinimus lenkų tautai.

• Anglija padėjo efektyvią pagalbą Muscat ir Oman sultonui, kuris turi didelių sunkumų su sukilėliais, siaučiančiais žibalu turtingoj Persų įlankoje.

• Egipte, susirinkus Nasserio patyarkymais išrinktam parlamento, pats diktatorius pasakė kalbą, kurioje džiaugėsi, kad jis laimėjęs kovą prieš buvusį imperializmą. Kalbą sakant para-davo rusų gamybos MIG 27 lėktuvai.

• Nusiginkavimą derybose rusai nesutinka sumažinti savo kariuomenės skaičių, jei tą sumažinimą kontroliuos kitos, sutartį pasirašiusios valstybės.

• Japonija labai susirūpinusi sovietų nauju sauvaliu patvarkymu, kad jie Vladivostoko įlanką laiką savais teritoriniais vandenimis. Taip paskelbė jie uždraudė ten rodytis kitų valstybių žvejų laivams ir lėktuvams. Įlanka yra 115 mylių pločio ir 55 mylių ilgio.

• Visi komunistiniai laikraščiai, JAV spausdinami įvairiom kalbomis, sutartinai pasisako, kad Žukovas turi atvykti į JAV. Dar geriau būtų, kaip jie pažymi, kad čia atvyktų pats Chruščiovas ir Bulgarijas. Bet prezidentas Eisenhoweris pareiškė, kad Žukovo į JAV nekviessias. Vienok jo susitikimas su gynybos sekretorium Wilsonu būtų pageidautinas.

• Maskvoje posėdžiauja Jugoslavijos komunistų vadai. Esą ten siekiama, kad tarp tų kraštų komunistų partijų nebedėtų atsiradę plyšiai, bet jie būtų užlyginti.

• Prancūzijos komunistų partijos sekretorius J. Duclos išskrido į Maskvą gauti iš Chruščiovo naujų nurodymų. Kai kurie Prancūzijos laikraščiai skelbia, kad ten vyksias Lenkijos Gomulka ir Vengrijos Kadaras.

mos narius tame suvažiavime dalyvauti.

Rengėjų dalyvius prašo jau dabar registruotis šiuo adresu: Dr. V. Tauras, 5100 S. Western Ave., Chicago 9, Ill.

MEČYS GEDVILAS

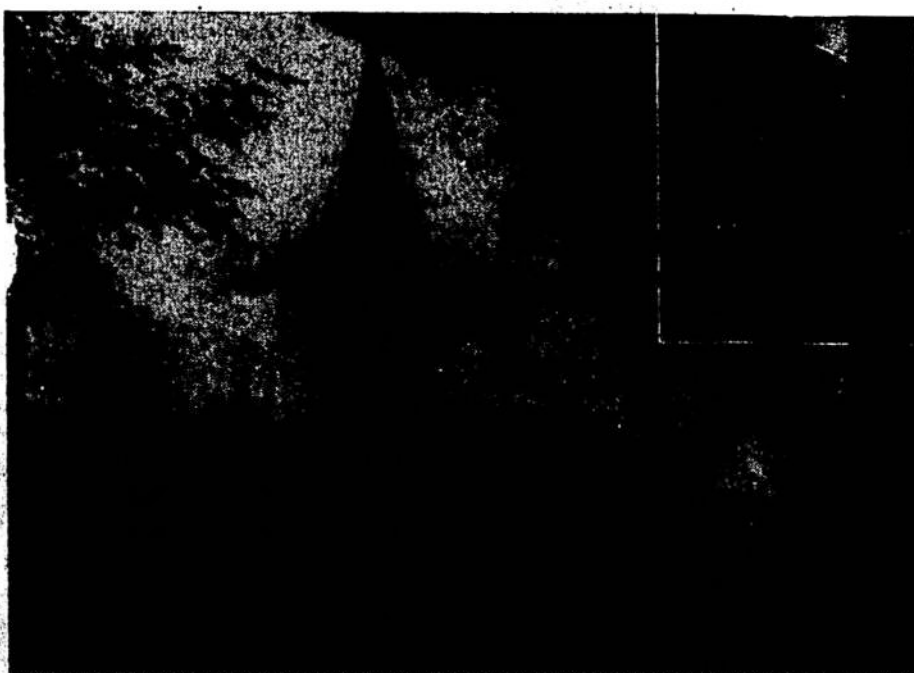
paskirtas švietimo ministeriu nuo liepos mėn. 15 d.

Stasys Pupeikis atleistas. Jis išbuvo toje vietoje beveik 4 metus.

JAV EKSPORTAS EUROPON PAVOJUJE

EEC arba Europos ūkio bendruomenė jau tikras dalykas. Su savo 175 milijonais gyventojų šie vakarų europiniai kraštai pasiryžę pradėti gamybą JAV mas-tu.

Tik praėjusiais metais EEC kraštai importavo 2.8 bilijonų vertės prekių iš JAV, o dabar jų įvežimui pastos kelių tarifiniai, muitiniai apskunkinimai. Iš čia ir amerikiečių eksportierių susirūpinimas. Jie pradeda svarstyti, kad vienintelė išeitis bus imtis gamybos pačiuose vakarų Europos kraštuose, sudarančiuose EEC.

Kanados parlamento rėmai Ottavoje ir dabartinis ministras pirmininkas Diefenbaker.

DIRVA

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIUS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: HEnderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: in the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIUS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorporuota), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: HEnderson 1-6344. Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Registruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 3 d. įstatymą.

Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybės \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kainos 10 centų.

Šia savaitę...

Balys Gaidžiūnas

Socialistų kavalierius Keleivis ir komunistų pana Vilnis atnaujino seną bendro fronto politinę romantiką prieš nepriklausomą Lietuvą ir jos teisėtus atstovus.

Keleivis įtūžo ant Lietuvos atstovų, kam jie sveikino Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos seimą, kuris svarstė Lietuvos reikalus ir būdus, kaip padėti Lietuvai išsilaikyti iš Rusijos vergovės.

Keleivis, atakuodamas Lietuvos atstovus, prabilo Kremliaus ir komunistų kalba. Esą, "Tuos ponus diplomatus reikia vertinti, kaip vienos partijos lėles, o kada jie kalba apie Lietuvos atstovavimą, visada sveika (komunistiška) prisiminti, kad jie tebeatstovauja smetoninę Lietuvą".

Ar bereikia geresnių ir įkalbinančių taktikų Maskvai?

Už ką gi Keleivis taip užsiritino ir išplūdo Lietuvos diplomatus? Ogi užtai, kad jie, sveikindami ALTS seimą "savo kalbos gyvai kelė mintį, kad reikėtų suraktyvinti būdėti ir stropiai ginti Lietuvos laisvės reikalus" (žodžiai atspausdinti Keleivyje).

Prie šitų žodžių, aišku, gali kibti tik Maskva ir komunistai. Keleivis pasirašė sau gerą ateitą.

Vilnis jį komentavo net keletą atvejais ir pagaliau savo komentarus apvainikavo: "Šis Keleivio pasisakymas... teigiamas reiškinys".

Komentarų nereikia. Keleivis ir Vilnis pilnai susigiedo ir vienu tonu gražiai Lietuvos būdėliui pagiedo.

Keleivis, susilaukęs iš Vilnies pagyrimo, ir iš Sandaros papėliko, griebsė tokio burliokisko leksikono ir tolimosio Lietuvos atstovų niekinimo, kad padoriam lietuviskam laikraštyje tokį tekstą cituoti nedera. Pakanka jau ir tų citatų, kurios pasako, kas gi yra tas Keleivis.

O tvirtindami "Keleivio" nerimtumą ir barskaiškumą, patuosime kitą jo melą ir akiplėškumą, būtent: pirmam puslapy, prie antraštes, dešiniajame kampe jis spausdina: "Keleivis Lithuanian Weekly, represents over 75,000 Lithuanians in New England and about 1,000,000 in the United States."

Geriau ir Chrusčiovas nemoka meluoti.

Gi grįžtant prie Keleivio užimtos linijos mūsų diplomatų atžvilgiu, galima drąsiai Keleiviu patarti, kad tegul jie baigia mūsų diplomatų niekinimą ir kai rengs kokį didesnių socialistų susirinkimą (žinoma, jei tik jis įmanomas), tegul pakviečia jame dalyvauti mūsų diplomatus. Ir tikrai, kadangi jiems rūpi ne vienos kurios lietuvų grupės, bet visos Lietuvos reikalai, jie neaplenks nė socialdemokratų.

Keleivis galėtų mūsų diplomatus tik tuo atveju priekaištauti, jei jis tiems priekaištams turėtų pavyzdžių. Gi jų neturint toks Keleivio darbas yra ne kas kita, kaip tik tarnyba Maskvai, kuria užtai taip susirūpinę girti čionykščiai Maskvos garsiakalbiai, spausdinami lietuvų kalba.

Sakysim, Keleivio padrasinti jau tie garsiaikaliai Tautinių Šokių šventei praėjus, pradėjo pulti ir p. Daužvardienę, puikią šventės interpretatorę, kam ji savo pranešimuose priminė judrus mūsų konsulo P. Daužvardžio pasisakymą. Atseit, ir tas negalima, nes Maskvai labai nepatinka.

Gaila, kad mūsų socialistų spauda šiuo požiūriu eina žingsnis žingsniu su tikrais Maskvos tarnais.

AMERIKOS LIETUVIŲ MOKYTOJŲ SĄJUNGOS LITERATŪROS PREMIJA

Amerikos Lietuvių Mokytojų Sąjunga skiria kasmetinę 250 dolerių premiją už geriausią vaikų ar jaunimo grožinės literatūros kūrinių. Kūriniams įvertinti bus sudaryta premijos sprendėjų komisija.

1. Premijos komisija vertins 1957 m. išspausdintus vaikų ir jaunimo grožinės literatūros (apysakos, romanai, poezija, drama, etc.) knygas ir tais metais parašytas, bet dėl dabartinių sąlygų neišspausdintus kūrinius turintys, kurie juos prisiųs komisijai. Autoriai pasirašo tikraja pavarde.

2. Už premijos komisijos geriausiu pripažintą kūrinių skiriamą premiją nebus skaldoma tarp atskirų autorių.

3. Knygos ir rankraščiai, įteikti laimėjė bet kokią premiją, šios premijos negalės gauti.

4. Premijuoto kūrinio, jei jis dar būtų nespausdintas, išleisti teisės autorius sutinka be papildomo honoraro perduoti Amerikos Lietuvių Mokytojų Sąjungai.

5. Paskutinė data kūriniams įteikti yra 1958 m. sausio 1 d. Siųsti šiuo adresu: B. Beleskijė, 6921 So. Claremont Ave., Chicago 36, Ill.

6. Premijos sprendėjų komisija bus paskelbta vėliau.

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PIlmpect 8-1717
Residencijos REpublic 7-7888

Dr. S. Biožis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.

VAL: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Freidai ir sekmadieniais uždarytas.
Šeštadienį nuo 1-3 val. popiet.
Resid. 3241 W. 66th PLACE

Tel. ofis'o EVergrade 4-7376
Tel. buto GReaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norwest Medical Center

2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.

VAL: 1-3:30, 6-8:30 p. p. pirmadienį, ketvirtadienį, penktadienį.
Tik susitarus trečiadieniais.
11-8 p. p. šeštadieniais.

KAS ir KUR

• Tautinės Sąjungos centro valdyba ir jos artimieji taktininkai liepos mėn. 21 d. posėdžiavo J. Bačiūno Tabor Farm. Buvo aptartami Tautinės Sąjungos veiklos reikalai.

• Boleslovas Masulis, buvęs Lietuvos Teisingumo Ministras, ilgametis Lietuvos Tarybos narys, su žmona Katarina Gustaityte, šiuo metu gyvena Čikagoj, mini vedybų 40 sukaktį. Boleslovas Masulis, aktyvus teisininkų profesinės draugijos narys, jų biuletenio "Teisinių žinių" bendradarbis, būdamas pensininku, šiuo metu ruošia lietuviškų teisinių terminų žodyną. Sūnūs — Visvaldas ir Erdvilas, inžinieriai, Mindaugas — studentas, gyvena taip pat Čikagos apylinkėse.

Šiame Dirvos numeryje pradedame spausdinti Boleslovo Masulio įdomų rašinį "Už tikėjimą, carą, tėvynę".

• Iš ketvirtosios tautinės Jamborės, kuri liepos mėn. 12-18 dienomis vyko Valley Forge, Pa., būrys lietuvių skautų: Manomaitis, Zidžiūnas, Glodas, Mažonis, Čepas, Bapaitis, Gailiūnas ir kt. atsuntė Dirvai geriausius sveikinimus. Sveikinime praneša, kad skautai lietuviai toje stovykloje labai gražiai pasirodė.

• Dirvos bendradarbis ir bičiulis Dr. Pr. Sutkus iš Čikagos, antrus metus dirba West Suburban Hospital praktikuodamasis moterų ligų specialybe.

• Penktosios Kanados Lietuvių Dienos programa rugpjūčio 31 ir rugsėjo 1 dienomis Niagara Falls, Ontario, Canada yra rengiamas vyrų ir moterų krepšinio turnyras.

Visi 8. Amerikos lietuvių sporto klubai yra kviečiami turnyre dalyvauti.

Sporto klubai registruojasi iki rugpjūčio mėn. 10 dienos pas — Laimį Mačikūną, 2197 Pine Grove Ave., Niagara Falls, Ontario, Canada, tel. ELgn 4-1850.

• Amerikos skautės pakviestė lietuvaitės dalyvauti jų tarptautinėje konferencijoje, liepos 19-20 dienomis, Lietuvaitės atstovauti į Edith Macy Training School, Pleasantville, N. Y., siunčiama vyr. sktln. R. Tonkūnaitė iš Waterbury, Conn.

Birželio 1-2 d. Burfalo, N. Y. buvo Egziliųjų Skautių Tarybos suvažiavimas. Lietuvės ten atstovavo vyr. sktln. I. Čepienė iš Bostono, Mass.

• Liepos mėn. Windsoro parke, Anglijoje bus pasaulio skautų stovykla. Mūsų Skautių Seserijai ten atstovaus dvi skautės iš Vokietijos, vykstančios Pasaulio Skautių Biuro lėšomis, ir 8 skautės iš Anglijos rajono, vad. sktln. D. Fidlerienės. Lauktuvių kitų tautų skautėms mūsų skautės priaudė juostelių, prigaminio rankdarbių. Iš Seserijos Vadijos joms pasiūta lietuviškų drožinių, juostų, odos dirbinių. Ši stovykla prasideda liepos 29 d.

Mūsų rėmėjai

Prenumeratą pratęsdami Dirvos fondui aukas atsiuntę:

Barmus L., Chicago	\$1.00
Rimkus K., Dover	3.00
Musteikis L., Cleveland	1.00
Sarūnas J., Hamilton	2.50
Abraitis J., Cleveland	2.00
Gheana A., Harrisburg	1.00
Jancys A., Rush	2.00
Mason J., Altadena	1.00
Virkutis S., Cambridge	2.00
Kleinotas P., Racine	1.00
Charzauskas J., Orland Park	1.00
Bivainis J., Chicago	1.00
Petravičius J., Kenosha	1.00
Saladzius J., Rochester	1.00
Navickas L., Cleveland	3.00
Šimoliūnas S., Detroit	2.00
Stankūnas A., Cleveland	1.00
Skavičius J., Cleveland	3.00
Lanka P., Elizabeth	1.00
Steponaitis K., New Britain	1.00
Verbalis John,	
Harveys Lake	2.00

Aukotojams tariame nuoširdų acii.

NAUJIENA!!!

PINGAI siunčiami į Sov. S-g. Lietuvą, Latviją, Estiją. Pilnai garantuota ir oficialiai 100 rublių \$10.00

Pristatoma per 2 savaites Persiuntimas atseina \$5.00. Perlaides didžiausia suma \$50.00. Tačiau galite siųsti perlaides kiek norite.

GRAMERCY

744 BROAD STREET, NEWARK, N. J.
Licensed and Bonded by N. J. State Banking Commission

LIETUVIŲ DEMESIUI!

NEWARKE ATIDARYTAS OFINAS SIUNTINIAMS GABENTI Į RUSIJĄ

Į UKRAINĄ, LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR KITUR

Siunčiame maisto produktus, naujus ir devers drabužius, medžiagas, vaistus ir t.t.

Siuntiniai išsiunčiami 48 valandų per parą.

Siuntėjai įteikiamas pašto pakvitavimas apie siuntimą.

Siuntiniai pristatomi gavėjui 7-8 savaitės per parą.

Siuntėjas gauna asmeniškus gavėjo pakvitavimus.

Visi siuntiniai siunčiami su jau apmokėtu maitu.

PRISTATYMAS GARANTUOJAMAS

Siųskite siuntinius gimnazijoms

Ofisas atidarys kasdien nuo 9 val. ryto iki 4 val. vak. šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 4 val. vak. Beiklauskite katalogų. Rašykite, rušiskai ar angliškai. Netoli Pensilvanijos geležinkelio stoties Newark.

Package Express Co.

314 Market St., Newark, N. J. MItchell 2-3448

(Siuntiniai pervežiami su Parcela to Russia, Inc. leidimu)

DIRVA

atlieka įvairius spaudos darbus. Jūs galite pigia kaina atspausdinti profesines kortelas, įvairias blankas, vakarama biuletenus, vestuvių pakviti-mus, plakatus ir kt.

Užsakymai priimami ir paštu.

DIRVA — 1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio
Telef.: HE 1-6344

JUOKTIS SVEIKAI

Linksmos sulietos nuotaiskos įgyti skaitydamas humoro ir satyros žurnalą.

PELEDA

Išleista kovo, birželio, rugsėjo ir gruodžio mėn. Rašykite šlaidien: PELEDA, 231 Wallace Ave., S. Welland, Ont., Canada. Prenumeratą metams \$1.00 | visus pasaulio kraštus. Atskiras numeris 30 cent.

ka programa. Kursantai bus su pažindinti su visuomeninio veikimo techniniais principais, spaudos darbu, skyrių veikla, veiklos planavimu, gyvyjo žodžio perdavimu, pavyzdiniais skyriaus susirinkimais ir t.t. Santariečiai, nori kursuose dalyvauti, tuojau prašomi susisiekti su skyrių valdybomis.

• Santaros Philadelphijos skyrius birželio 16 d. turėjo išvyką į gamtą. Joje apsilankė buvęs Philadelphijos skyriaus pirminkas Vytautas Vidugiris, šiuo metu gyvena Chicagoje, ir įdomiai papasakojo apie Santaros veiklą Chicagoje. Santaros suvažiavime dalyvauti rengiasi visas Philadelphijos skyrius!

• New Yorko skyriaus susirinkimas įvyko birželio 14 d. dalyvaujant 25 nariams bei svečiams iš Chicago — Lionel Liskunaiti ir Leonui Narbutui. Susirinkimas buvo paskirstytas į dvi dalis: pirmoji — tragiškųjų birželio dienų minėjimas, antroji — einamieji reikalai. Pirmoje dalyje paskaita "Tremimai, rezistencija ir lietuvių didumas" skaitė Algis Greckas. Paskaitoje gražiai nusiėvė 1941 metų birželio mėnesio tremimo dienas, kokia reikšmė tai turėjo Lietuvai ir kartu davė paskatą su buvusiu vengrų sukilimu.

Antroje dalyje buvo apspėsta "Kanarėlės" bei Lituanistinės Bibliografijos reikalai. Visi darbai pumatyti baigti iki liepos mėnesio vidurio. Ta pačia programa Leonas Narbutas dar žodį dėl bibliografijos ir kartu davė trumpą apžvalgą iš Chicago skyriaus veiklos. Susirinkimui pirmininkavo Vytautas Vaitaitis.

• Sveikiname jaunavedžius: Algį Šimoliūną ir želvyrą Buknytę iš Detroito bei Henriką Laucy ir Iloną Balytę iš Chicago-Urbano. Linkėdami šviesių dienų kviečiame nepamiršti ir Santaros.

• Bostono Santaros skyriaus ir SLA narių Daiva Mongirdaitė paskaita stipendija iš Susivienijimo Lietuvių Amerikoje. Ši didžiausia ir stipriausia lietuvių organizacija daugiau jau nimo turėtų atkreipti dėmesio.

• Rasa Betkauskaitė, Chicago skyriaus darbuotoji sekretorė, baigė Morton Junior College. Jaunajai kolegei linkime ir toliau taip sėkmingai siekti mokslų.

• Chicagoje surengtame atelankusių Lietuvos Diplomatinės Tarnybos pareigūnų priėmimo Biarmio viešbutyje dalyvavo Centro Valdvybos pirmininkas Ramūnas Miešela.

• Chicago Loyolos universiteto (vyrų) ir Mundelein kolegijos (mėgusių) lietuvių studentų klubo valdybos įeina Jonas Gibaitis, skyriaus "Santariečių Veikla" atsakingasis redaktorius dienraščio "Naujienu" Jones

Gibaitis savo veikla ir spaudos darbu yra sėkmingas pavyzdys visiems jaunesiems studentams.

• Išvykoje į p. Linkų vasarvietę Michigane dalyvavo Chicago santariečiai su Lietuvių Tautiniu Akademiniu Sambūriu birželio 22-23 d. Puikioje vasarvietėje buvo labai jaukiai praleistas laikas. Daugiau lietuvių turėtų susipažinti su šia vieta. Tradicinio alučio metu santariečiai įteikė humoristinius diplomus visai eilei "ypatingai pasižymėjusių" asmenų. Įteikimą pravedė Kęstutis Dirksis.

• Chicago Santaros filialiniai dalyvavo Samb. šviesa suruošė toje birželio 16 d. išvykoje į Starved Rock parką. Įvairius klausimus diskutuojant praleistas malonus sekmadienis.

• Studentų Sąjungos Chicago skyriaus surengtame Šalpos Fondo nauda vakare humoristinė programa išpildė "Keturi Linksmieji Studentai" nuotaiskingai "patraukdami per dantį" studentiškojo gyvenimo aktualijas. Gaila, kad kolegės atėitinkai nemoka priimti juoko už juoką ir tuojau savo spaudoje tą programą, kurioje jiems šiek tiek teko, išvadino žemo meninio lygio. Programa niekuo nebuvo žemesnė, bet netgi juokingesnė ir naujesnė, už daugelį kitų matytų įvairuose studentų vakaruose ir laužuose. Tikimės, jog "Linksmieji Studentai" pasirodys su savo sveiku humoru ir ateityje.

MARGUTIS

yra pats seniausias Amerikos lietuvių žurnalas. Jis išleista kiekvieną mėnesį — yra gausiai iliustruotas, turtingas, įvairus ir skaitomas su malonumu.

MARGUCIO metinė prenuma rata \$3.00.

Margučio adresas: 6755 So. Western Ave., Chicago, Ill.

O VISGI VERTA

ir tikrai neturėsite nuostolio, jeigu susipažinsite su paskutiniomis naujienomis. Tai yra sekanti prekė, kurios pralenkia visas kitas gerumus ir pigum.

RASOMOS MASINĖS kainos nuo \$60.00.

LAIKRODŽIAI kveicarų ir kitų firmų nuo \$10.00.

FOTO APARATAI vokiečių ir kitų fabriky nuo \$15.00.

PLUNKSNAKOČIAI 14 kt. aukso garantija, 10 nuo \$7.50.

RADIJO aparatai, su kuriais girdima beveik visos pasaulio šaly, žinoma ir iš VILNIAUS transliacijos, nuo \$45.00.

VAIKAMS vežimėliai, reto gražumo sportinis ir nesportinis drauge, vokiečių ir austrų firmų, kainos nuo \$40.00.

KATALOGAS išleistas, kuriame rasite lietuviškas plokšteles su 300 pavadinimų Kipro PETRAUSKO, KUČKAUSKO, SABANIAUSKO, DVARIONO, GRAUŽINIO, BICKIENES ir kitų dainininkų įdainuotes.

GAIDAS, KNYGAS, TAUTINIUS drabužius ir kitus lietuviškus daiktus. Visko auginėti šiame trumpame rašinyje neįmanoma.

Ką bepirktumėte pasiteiraukite pas J. Karvelį, 3322 S. Halsted St., Chicago, Ill. Telef. YA 7-0677.

P. S. Prekės siunčiamos į visus pasaulio kraštus.

GRAMERCY

Persikėlė į naujas patalpas

New York, N. Y. Šiandienomis Gramercy Shipping Co. persikėlė į naujas patalpas. Naujos patalpos daug arčiau ir geriau visiems pasiekiamos. Dabar šis adresas yra Gramercy Shipping Co., 118 East 23rd Street, New York 16, N. Y.

Kaip žinoma, ši firma patarnauja persiuntimu daiktų į visus Europos kraštus, o taip pat Amerikoje. Gramercy Shipping Co. turi sandėlius įvairiose Europos vietose, iš kurių į Lietuvą, Latviją, Estiją, Lenkiją ir kitus Europos kraštus siunčia vaistus, maisto produktus, audeklius, odas ir kitus daiktus.

Be šių operacijų ši firma iš 744 Broad Street, Newark, New Jersey, priima ir persiunčia pinigų į Lietuvą, Latviją, Estiją, įvairias SSSR dalis, o taip pat Ukrainą ir kitur. Aple tu perlaides siuntimą Dirvoje yra skelbiama.

Gramercy Companijos prezidentas yra Mr. Ernest E. Noah. Reikia pastebėti, kad Gramercy, 744 Broad Street, Newark, N. J. siunčiamos perlaides Pabaltijo kraštus pasiekia per 10 dienų. Tai patvirtina gausiami laišakai.

GLOBE TRAVEL SERVICE didina patalpas

Globe Travel Service, 716 Walnut Street, Philadelphia, Pa., kuri turi šėias įstaigas visoje Amerikoje, savo patalpas Philadelphiaje žymiai didina. Virš esamų namų statomas dar vienas aukštas. Jis bus paskirtas tik siuntinių, siunčiamų į Lietuvą ir kitas šalis, reikalam.

Globe Travel Service, kurios prezidentu yra Mr. Maurice Rifkin, veikia jau virš 25 metų. Ši firma, be siuntinių persiuntimo, atstovauja visas laivininkystės ir oro linijas.

Globe Travel Service New Yorko įstaigoje siuntiniai priimami taip greitai, pagal specialę sistemą ir dirbant dideliu skaičiumi žmonių, kad siuntėjai net stebisi galėdami taip greitai, per kelias minutes, savo siuntinius įteikti ir gauti atitinkamus pakvitavimus.

PARCELS TO RUSSIA, INC.

kurios steigėjas ir prezidentas yra John S. Feigner, esanti 1533 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y., dabar turi 7 skyrius visoje Amerikoje, patogumui visuomenės, kuri vis daugiau siuntinių siunčia saviškiams į Lietuvą ir kitus kraštus. Kaip Dirvoje skelbiama, Parcels To Russia, Inc., be centro turi savo skyrius New Yorko, Detroito, Mich., Hartford, Conn., Los Angeles, Calif., Philadelphia, Pa., Chicago, Ill., Newarke, N. J. Parcels To Russia, Inc. įstaigų adresai skelbiama mūsų laikraštyje.

Vien Parcels To Russia, Inc. įstaigos centre dirba apie 60 tarnautojų. Visuose skyriuose dirba patyrę tarnautojai ir siuntiniai dabar išsiunčiami skubiai, per porą dienų.

• Vel šaukia dėl BALF neteisybės

Stuttgart (Vokietija). Lietuvių bendruomenę sujaudino žinia, kad BALF vadovybė (Muenchene) nutraukė Stuttgarto lietuviams šalpą. Š. m. kovo mėn. vietos vokiečių Caritas šalpos organizacija pranešė BALF šalpos komisijai Stuttgarte, kad vietos lietuvių šalpą BALF perdavė jiems.

Pranešė, bet iki šiol Stuttgarto lietuvių iš Caritas nieko negavo. Nepasitais, kad Caritas pirmoje eilėje vokiečius pabėgėlius šelpia, o svetims šelpia tik teoretiškai, praktiškai gi nieko negauna.

Apie tokį svarbų nutarimą BALF vadovybė net nepašildė savo šalpos komisijai Stuttgarte. Todėl ji, gavusi minėtąjį Caritas laišką, tuoj pasisklausė BALF kas pasidarė.

BALF įgaliotinis Vokietijai p. Iz. Rugienius tada atsakė, kad šalpos perdavimas Caritui padarytas "transporto taupymo sumetimais".

Šitokia argumentacija tenka labai suabejoti, nes Stuttgarto apylinkėse kaip tik sudarė mažiausiai išlaidų dėl jo centrinės padėties. Taip pat paaiškėjo, kad kitos lietuvių bendruomenės Vokietijoje, net nuolat esančios, BALF šelpiamos ir toliau sena tvarka ir apimtimi. Todėl kilo pagrįstas susirūpinimas ir samprotavimai, kokie yra šitokia BALF vadovybės elgesio motyvai?

Kaikas spėja, kad BALF vadovybei nepatinka Stuttgarto šalpos komisija ar net vietos PLB valdyba, nors abi yra demokratiskai bendruomenės narių išrinktos, ir todėl nusprendė ją tokiu būdu nubauti, atimdama šalpą. Bet jeigu manoma, kad valdyba ir komisija netinkamos, tai kodėl turi nukentėti bendruomenės nariai? Argi BALF neturi jų atžvilgiu jokios atsakomybės?

Stuttgart apygardos lietuvių bendruomenė turi arti 300 narių. Visi gyvena privačiai, stovyklos nėra. Šalpos vis dar reikalingi apie 100 asmenų. Jų tarpe yra senelių, invalidų, silpnapročių, vaikų, brešančių jaunuolių, kurių tėvai neįstengia jų pilnai aprūpinti, ir virš 30 džiovininkų, kurių padėtis itin sunki, nes yra visiškai bedarbiai ir turi išsilaikyti iš vokiečių "TB-Hilfe" teikiamos jiems pašalpos, kurios dydis priklauso nuo ligos sunkumo.

Viena, pvz., chroniška džiovininkė čia gauna 80 DM mėnesiui iš TB-Hilfe pašalpos, iš kurių už butą, elektrą ir gazą turi atiduoti apie 50-60 markių, o skalbimui, maistui ir kitoms iš-

laidoms pasilekia vos 30 markių! Tuo tarpu maistas Vokietijoje buvo brangus ir dar daugiau pa-brango. Pvz., fiziniai dirbantys darbininkas — viengungis, kuris nevalgo namuose, šandieną turi vien tik maistui išleisti 200 markių mėnesiui. Taupai 4 asmenų šeima turi išleisti pragyvenimui mažiau 499 DM, — kaip rodo vokiečių oficialios statistikos duomenys.

Išsina, kad džiovininkai, negaudami paramos iš šalies (t. y. iš šalpos organizacijų ar giminių), turi b a d a u t i. Džiovininkė G. Ludwigsburge, gavo tik 68 DM mėnesiui. Būdamas bedarbė ir badaudamas, ji gavo širdies priepuolį, jos gyvybei grėsė pavojus ir ji buvo nugabenta į ligoninę. Dabar, kiek atsigavusi, bet nusiminimo kankinama, ketina grįžti Lietuvon...

Kad tokie reiškiniai įvyksta lietuviuose, kurie turi stiprią šalpos ir kitokias organizacijas, — reikėtų gėdytis!

Jau nuo 1957 metų pradžios Stuttgarte nebuvo gauta jokių BALF gerybių: nei maisto, nei drabužių, nei pinigų pašalpoms sunkesniems atvejams, — nieko. Galima būtų pamanyti, kad BALF savo šalpos misiją Vokietijoje sustabdė. Bet ne, analitai! Muenchen, Memmingene, Hallau, Ulme ir kitose lietuvių kolonijose per tą patį laiką tris kartus ir daugiau buvo paskirstyta BALF gerybių, o Stuttgarte — nieko.

Išsina, kad BALF vadovybė

nutarė įvykdyti vienos lietuvių kolonijos diskriminaciją. Kyla klausimas: ar šitoks elgesys yra teisėtas? Juk Amerikoje ir kitur renkamos aukos visiemis lietuviams ir iš visų lietuvių. Ar 1952 m. ir vėliau BALF vadovas kan. J. B. Končius Vokietijos kolonijose steigdamas atskiras šalpai skirstyti komisijas, nesakė, kad gerybės turi būti skiriamos visiems vargan patekusiems lietuviams, nedarant skirtumo dėl jų religinių bei politinių įsitikinimų, ar nuo priklausymo ar nepriklausymo vienai ar kitai organizacijai?

BALF vadovybė savo 1957 nuosprendžiu išskirti Stuttgarto bendruomenei priklausančius lietuvių iš šalpos, prieštarauja savo pačios paskelbtoms ir reikalaujamos nuostatomis. Ar nebus BALF valdytojas patekęs į visai blogai informuotų ir piktos valios asmenų įtaką?

Dipl. inž. L. Prosinskis, Stuttgarto apylinkės BALF įgaliotinis, šalpos komisijos pirm.

Lenko įspūdžiai iš Lietuvos

(Tęsinys iš praėjo numerio) Keletas žodžių parbėgom čia dera pasakyti apie lenkišką knygą šių dienų Lietuvos skaitytojų rinkoje. Centrinėje Vilniaus bibliotekoje jau dveji metai kaip yra gerai aprūpintas specialus lenkų kūrinių skyrius.

Vertas atžymėti faktas, kad ir lietuviai skaitytojai dažnai noriai ima iš ten skaityti mūsų senųjų ir naujųjų rašytojų kūrinius. Ar galima praeiti pro tai abejingai? ... Žinoma, Lietuvoje viešinti lenkui negali būti nesvarbu lenkiškos knygos ir lenkiškų mokymų bei paminklų likimas prie-

Neries. Būčiau nenuoširdus, jei to nepasakyčiau. Kaip gi! mane pažūrėtų mano draugai lietuviai, jei pasirodytų abejingas garsiams pėdsakams universiteto mūruose, kur auklėjosi Mickevičius ir Slovackis? Ir ką gi jie sau pagaltų, jeigu vaikščiodamas Vilniaus skersgatviais neprisiiminčiau, kad tais skersgatviais vaikščiojo ir Jokūbas Jasinskis?

Bet ne tas jaudino mano džiausį smalsumą, kai atsidūriau gerai pažįstamose vietose, kai žingsniau Kauno gatvėmis, kalbėjau su lietuviais kaimiečiais — kolchiznikais ir lietuvių menininkais. Todėl užrašydami tuos dar gana chaotiškus įspūdžius, ieškau pergyvenimo, kurie kotikliau atskaitytų į mane jaudinančius klausimus.

Gal tai buvo vakaro vaizdas prie seno Nemuno? Gal Rasų kapinių tyla, kur šalia Lelevo guli Cvirka ir Liūdas Gira? Gal valandėlė, kai sustojau prie Salomėjos Neries paminklo, tos pačios Salomėjos Neries, su kuria kadaise kalbėjomės prie Nemuno ir kauniškame Mickevičiaus slėnyje?

Ir štai, pamažu, pamažu iš atsiminimų miglos iškyla atsakymai į persekiojantį klausimą. Turbūt niekur taip ryškiai

Dabar pats laikas užsakyti DIRVĄ!

GERIAUSI IDAINAVIMAI

VINCĖS JONUSKAITĖS

IDAINAVIMŲ ALBUMAS

15 dainų: Kur prapuolė tas kelelis; Viešpaties pasaulis; Oj ant kalno; Mėlynai varpeliai; Plaukia antelė; Pasakykit; Aš per naktį; Už karvutę; Oj kas sodai; Ar atminai; Anoj pusėj marelį; Už sugūstų kalvelių; Spragilų daina; Mano gimtinė.

KAINA \$8.00

CHICAGOS VYRŲ CHORO

IDAINAVIMŲ ALBUMAS

10 dainų: Per naktelę šokau; Ant marių; Tušti paliktieji namai; Draugai, pakelkime taures; Tėviškės vakarai; Jau žirgėlis pabalnotas; Naktis graži; Valok dalgeli; Op, op, Nemunėli; Jau pravertos dvario stonios.

KAINA \$8.00

SIŪSKITE PINIGUS IR TUOJ GAUSITE PLOKSTELĘS
DIRVA
1272 E. 71 ST.
CLEVELAND 3, OHIO

STROH'S — Amerikoje tik ugnim virtas alus... dėžėse

NESKIS NAMO
DEZUTES SIANDIE

Atsigaivinimo priminimas — kitą kartą, einant apsipirkti, būtinai paimkit kelis šešių skardinių dėžutes ugnim virto Stroh's — alaus, kuris yra verdamas prie 2000 laipsnių, kad būtų lengvesnis, skanesnis, daugiau gavinantis skonis!

The Stroh Brewery Company,
Detroit 26, Michigan

DABAR UŽ VIETINES KAINAS

Jums patks **Stroh's** yra švesenis

Už tikėjimą, carą, tėvynę...

B. MASIULIS

I
1917 metai. Rusijoje revoliucija. Nuvirta carų sostas ir su juo dingsta tas senas trilypis šūkis — "Za vieru, caria i otečestvo". Mes, kuriems išgyventų metų našta jau ima spausiti pečius, atseit kurie buvome "Jo Imperatoriškosios Didybės" valdiniai, — tą šūkį ir jo žuvimo išvakarės gerai pamename. Jis buvo nukreiptas į "Kristų mylinčiąją Rusijos kariją" bei į ją šaukiamus vyrus — karo prievolininkus. Jis buvo nukreiptas dar į visokios rūšies policiją ir valdininkus. Netiesiogiai jis buvo nukreiptas ir į visus valdinius. Juo gyvena Rusijos monarchinė imperija nuo išorinių ir vidinių priešų ir taip pat groblamos svetimos žemės bei pajungiamos svetimos tautos.

Millionams daugiatautės Rusijos nerusų ir neortodoksų visi to šūkio elementai buvo širdžiai paėda; šūkio tikėjimas tebuvo ortodoksija, vadinamoji pravoslavija, arba stačiatikybė, kuri stelbė savo naudai, kartais labai įdėliai, kitus tikėjimus; caras pajungtomė

tautos nebuvo tėvas; nerusui tėvynė už jo paties krašto ribų buvo svetimi daržai. Visi tie elementai nerusams jų tautų ir kraštų pavergimo simboliais ėjo.

Palankiai susiklosčiusiomis aplinkybėmis Rusijos teritorija plėtėsi ir plėtėsi ir begaliniai išsiplėtė. Kur Baltijos jūros krantai Europoje, o kur Ramusis vandenynas Azijoje! Kur šiaurė nuo Norvegijos ir Švedijos ligi Beringo sąsiaurio. O kur pietūs — Besarabija, Juodoji jūra, Kaukazas, Turkestanas ir kita! Ir Rusijai to buvo mažai.

Man mokantis gimnazijoje, vienoje peterburgiškėje, rusų kalbos ir literatūros mokytojas Runkevičius 1904 met. mums mokiniams pamokos metu papasakojo apie Rusijos gyvybinius reikalus. Tarp kita ko jis pa-lygino Rusiją su namu: esą, šėprios namo kertės — stiprus namas; Rusija savo didžiulio pastato tris kertės, galima sakyti, patenkina pastatiusi bet ketvirtoji, kurios vieta prie Konstantinopolio, tebeaukiant pastatoma... Vadinasi, "christolubivoje vossij-

skoje voinstvo", t. y. "Kristų mylinčioji Rusijos karija", šūkiu "už tikėjimą, carą ir tėvynę", kada nors turėtų žygiuoti į senąjį Cargradą ir įtvirtinti tenai Rusijos imperijos simbolį — juodąjį dvigalvį erelį, jos herbą, kurį iš žuvusios Bizantijos buvo atsinešusi kraičio Sofija Paleologaitė, tekėdama už maskviško "samoderzja" (autokrato) Jono III.

"Ateina šaltas rudenėlis, bernuželių rūpestėlis" — dainos žodžiai, gaudi Lietuvos mergelių užuojautą 21 metus sukakusiems broliams tautiečiams. Nejaukus, nykus būdavo bernuželiams anais laikais ruduo: skirklis, baltas dobilėlis, su savo miela gimtinėle, gal dar ir su širdies mergele, ir keliauk "karaliui slaužyt" kariaunoj toli, toli — Sibire ar kuriam kitame milžiniškos Rusijos kampe, iš kurio tik po kelerių metų sugrįžti ir pasiimti su saviškiais, arba bėk užjūrį, irgi toliman ir nemažiau svetiman, iš kurio gal ir negrįžti! Vienas kitas ir bėgdavo nuo "maskolystės", kaip nuo maro, — tas, kuris turėjo priemonių bėgti.

Ak, "rūpestėlis" buvo didis rūpestis! Ką galėjo daryti bernėliai? Nemėto vyko žaliukai "novobrancais" — naujokais — į stojamuosius punktus. Desperatiškai nusiteikę,

duodavo sau valios: pakelyje išvartydavo kelio stulpus, apdaužydavo "monopolius", kur telksojo "valstybinė"... Dėl to degtinės pardavikams — tie "monopoliai" — "novobranca" stojamosiomis dienomis būdavo uždaromi, taip pat ir aludės.

Tačiau naujokai nebūtų naujokai, jei nesugebėtų surasti ir po taure išversti į caro sveikatą, ypač tie aukšti ir gražūs vyrai, kurie būdavo siunčiami tarnauti į laibgardijas, atseit į asmeninės caro apsaugos pulkus. Šitie vyrai turėjo būti ir linksmesni, nes jų tarnyba buvo Petrapiilyje arba į apylinkėse, tad netoli Lietuvos, ir todėl jiems lengviau būdavo ištrukti į tėviškas paviešėti ir ten papaukauti prieš "baltąsias lelijėles" savo žaviomis gvardininkų uniformomis.

Lietuviai nenorėjo eiti Rusijos kariuomenėn, betgi jie buvo puikūs toje kariuomenėje kariai, nemaž nemenkesni už kitus. Ir suprantama; lietuvius, nuo neatmenamų amžių gynėsi nuo priešų, grūmėsi su lenkais, totoriais, kryžiuočiais, kalavijuočiais, ir tais pačiais rusais, kurių nelaisvėn galiausiai pats pateko, buvo į savo kraują įaugęs narsaus bei kieto kario savybės. Karuose, kuriuos rusai kariavo su turkais, japonais ir kitais, karys lietuvius nepadarė kariuomenei neslovės. Vadinamieji "vostočnosibirskije pulki" — ry-

tinio Sibiro pulkai, kuriuose kimšte buvę prikimšta lietuviai, neretai didžiajame 1914-18 m. kare išgelbėdavę fronto padėtį.

1914 metai. Vasara. Sarajeve nuaida serbo Principo šūviai — žuva Austrijos erchercogas Ferdinandas su žmona. Įtampa tarp trijų sąjungos (Vokietija, Austrija-Vengrija ir Italija) ir trijų sąntarvės (Rusija, Prancūzija ir Anglija), čia kildama, čia tartum paslūgdama, patydomis auga. Sprogimas: Austrijos šūviai į Serbijos Belgradą, abi trijulės (bedalyvaujant Italijai) šoka viena prieš antrą. Užsidegė milžiniškas karas.

Tuo metu buvau Vilniuje. Dienos gražios, ramu. Gyvenimas srūvena įprasta vaga. Politikų įvairios prognozės nejaudina gyventojų; gal jie ir negirdi jų. Tačiau Vilniaus karinė įgula prieš laiką sugrįžo iš vasaros stovyklų. Dabar ir gyventojų minios rodo klausiamos. Atsakymo nereikėjo ilgai laukti. Po kelių dienų apie 11 val. vak. kai kareiviai turėjo būti jau sumigę, pasigirdo iš Ignoto kareivinių (Ignatjevskija kazarmy) aikštės galingi, kartojami "ura". Kas čia?... Šoku iš lovos, žiūriu pro langą — gatvėje nieko ypatingo. Vėl atsigulu. Neužmiegu, tvarsau... Ar ne karo žaibai ima žaibuoti?... Rytą akis praplėšęs, tuojau iš lovos ir į

siai imant, tūkstantis metų, tada buvo dainuota ir mūsų "Kuklecza" ("Gegutėlė").
Vertė V. R.

PATI PATIKIMIAUSIA FIRMA SIUNTINIAMS
PERSIŪSTI Į SSSR, LIETUVĄ, LATVIJĄ, ETIJĄ,
UKRAINĄ IR KITUS KRASTUS YRA
PARCELS TO RUSSIA, INC.

1530 BEDFORD AVE., BROOKLYN 16, N. Y.
Tel. IN 7-7272, 7-6465

Mūsų firma dabar taip suorganizuota, kad kiekvienas siuntinys išsiunčiamas per 2-3 dienas ir adresatą pasiekia laike 6-8 savaitę. Oro paštu siuntiniai pasiekia adresatą per 6-8 dienas.

Galima siųsti nauji ir dėvėti drabužiai, maisto produktai, vaistai, siuvamos mašinos, akordijonai ir t.t.

Garantuojame gavėjo pasirašytą kvitą. Firma atidaryta kasdien, taip pat sekmadieniais nuo 9 v. ryto iki 6 val. vakaro, šeštadieniais nuo 9 iki 4 valandos.

Mūsų skyriai:
New York City, 78 Second Ave., Tel. ORchard 4-1540.
Detroit 12, Mich., 11601 Jos. Campas Ave., Townsend 8-0298.
Hartford, Conn., 651 Albany Ave., CHapel 7-5164.
Los Angeles, Calif., 121 So. Vermont Ave., DUnkirk 5-6550.
Philadelphia 23, Pa., 832 North 7th St., Tel. WA 3-1747.
Chicago, Ill., 3741 W. 26th St., Tel. CR 7-2126.
Newark, N. J., 263 Market St., Tel. MA 2-6937.

Atstovaus Lietuvą ir jos skautus

SKTN. VLADAS PAUZA

Jubilėjinė Jamborėn Sutton Park, Anglijoje, kuri susieta su skautybės 50 ir jos įkūrėjo Lordo Rauber Paden-Powell 100 metų gimtadieniu, išvyko lietuviai skautai iš Anglijos, Vokietijos ir Amerikos. Paskutininkis Antanas Banionis, prieš išvažiuodamas, pasikalbėjime davė glaudų vaizdą mūsų skautų veiklos tarptautinėje plotmėje.

— Kaip ir kokių būdu lietuviai skautai dalyvauja jamborėje?

— Kaip žinome, raudonieji okupavus Lietuvą, skautai, kaip ir visos kitos organizacijos, buvo užšlopinti. Netekus egzistencijos, nutrūkus santykiams su Tarptautiniu Skautų Biuru, tarptautinėje skautų veikloje nebetekome teisių.

Atsidūręs Vokietijoje, pagal Tarptautinio Skautų Biuro nurodymą, vadovavomės DP skautų teisėmis. Emigracijoje Lietuvos Skautų Broliaj su kitų pavergtų tautų skautais prašė Tarptautinį Skautų Biurą leisti veikti pagal tų tautų skautų papročius ir formą. Negavus užtikrinimo, eilė pavergtų tautų skautų susiorganizavo Council of Boy Scouts In-Exile (Egzilių Skautų Taryba), tartum sudarydami lyg ir antrąjį Tarptautinį Skautų Biurą, kur įeina lietuviai, latviai, estai, vengrai, ukrainiečiai ir rusai.

Pastaroji taryba, kaip atstovaujanti organizuotus pavergtų tautų skautus, užmezgė su Tarptautiniu Skautų Biuru atitinkamus santykius, siekdami galimybių įsijungti tarptautiniam skautų judėjimui ir atgauti teises. Pasėkoj aktyvios egzilių skautų tarybos veiklos, šiandien dalyvaujame jubilėjinėje jamborėje ir tarptautinėje konferencijoje.

— Kiek ir kokiomis sąlygomis dalyvaujate jamborėje?

— Dalyvaujame 64 skautai, iš kurių 22 lietuviai. Visi egzilių sudarome atskirą oficialų vienetą, kuriam vadovauja lietuvis Vilius Fidleris, gyvenantis Anglijoje. Esame įtraukti oficialioje Jamborės sąrašuose. Kiekvienos tautybės skautai atstovauja savąją tautą su vėliavomis ir tautinėmis programomis. Bendra skautų egzilių vėliava plėvės garbės tribūnoje greta laisvųjų tautų vėliavų. Taip pat 6 mūsų atstovai dalyvauja konferencijoje stebėtojų teltėmis.

— Kokios yra atėties perspektyvos įsijungti į Tarptautinį Skautų veikimą?

— Pavergtųjų skautų pagrindinis tikslas išlaikyti tautinę skautybę, kovojant dėl savo tautų laisvės. Visoje skautiškoje veikloje reprezentuoti savąsias tautas. Kaip de facto Tarptautinis Skautų Biuras pripažino egzilius, nes esame oficialiai pakviesti dalyvauti Jamborėn ir Konferencijon. Nors konferencijoje dalyvaujame stebėtojais, tačiau pirmieji ledai pralaužti. Ruošiamas šiai konferencijai atitinkama rezoliucija, kuri, tikimasi, bus įtraukta kitos konferencijos dienotvarkėn, diskusijon. Dėl to dalyvaujame Jamborėje ir Konferencijoje stengsimės įsigyti daugiau draugų, kurie suprastų mūsų pagrindinį tikslą ir pagelbėtų mums būti pilnateisiais nariais.

— Kokiomis priemonėmis reprezentuosite Lietuvą ir jos skautus?

— Kaip ir visada stengsimės reprezentuoti lietuviškomis priemonėmis: tautiniais šokiais, dainomis, įrengimu stovyklos tautiniais ornamentais, parodėlėmis ir kita. Be to vežame propagandinį anglų kalba leidinį "WHITE BAGE", kuris glaudžiais rašiniiais ir nuotraukomis atskleidžia veidą Lietuvos skautų, jų tragediją raudonųjų okupacijos, atsikūrimą išveivijoje ir dabartinę veiklą bei mūsų siekius. Manoma išplatinti 2500 egz. Taip skleisime atitinkamus informacinius leidinėlus bei lapelius anglų, prancūzų, vokiečių kalbomis.

— Ar onate pakviesti dalyvauti Tautinėje Amerikos Skautų Jamborėje?

— Taip. Ten vyksta mūsų reprezentacinis vienetas iš Bostono ir Worchesterio.

— Ar daug reikėjo pastangų, leidžiant anglų kalba propagandinį leidinį "White Bage"?

— Skautų Broliaj ir Užsienio Skyrui reikėjo nemaža darbo ir pastangų padėti, nugalint kliūtis, susijusias su leidinio išleidimu. Didelę problemą sudarė išlaidos. Dėlugu, kad Jamborės Fondas susilauktų pagalbos iš Lietuvos Nepriklausomos Tautos \$100.00 ir prel. Balkūno \$10.00, kurie akyrė šiuos pinigų tikslą. Viso leidinio kaina \$1.800, kurių Jamborės Fondas dar nesupirko. Tuo tarpu leidinys Jamborėje bus platinamas nemokamai. Dėl to visą laiką kreipiamės į savąją visuomenę, kad mus paremtų šiame svarbiame kiekvienam lietuviui reikale.

— Ar vykstate Jamborėn kaip oficialius brolijos atstovus ir kas apmoka kelionas ir kitas išlaidas?

— Vykstu kaip Brolijos Užsienio Skyrus atstovas ir Brolijos patarėjas reprezentaciniam vienetui. Išlaidas, susijusias su reprezentacija, Jamborės mokesčius sumoka Jamborės Fondas, tačiau Broliaj neturint galimybių sumokėti už kelionę, vykstu savais pinigais.

SKAUTŲ IR SKAUCIŲ VADOVAMS

(ska) 1957 m. rugsėjo 1 d. šaukiamas Lietuvos Skautų Sąjungos vadovų ir vadovų korespondencinis suvažiavimas. Jo metu bus renkama S-gos Taryba, Garbės Teisimas, Kontrolės Komisija, Vyriausieji Skautininkai ir jų Pavadootojai, Garbės Gynėjai ir Rajonų Vadai.

SAUKLIAI su terminais ir rinkimų nuostatais bus išsiunčiami.

LIETUVIAI PER LIETUVIUS — LIETUVIAMS!

DAINORA

49, THORNTON AVE., LONDON, W. 4

Telf. CHI 2107

SIUNČIA DOVANŲ SIUNTINĖLIUS LIETUVON IR SIBIRAN

IŠ EUPOPOS

NEBRANGIAU kaip kiti, bet žymiai GREICIAU!

Medžiagos, avalynė, vaistai, laikrodžiai, baltiniai ir kit.

Ypatinai skubiam reikalui esant, užsakymai priimami telefonu Londone, CHI 2107. Telefoniniai užsakymai automatiškai įrašomi plokštėn, todėl negali įvykti klaidų.

ORO PASTO siuntiniai Lietuvą pasiekia per 10-15 dienų. Paprastu paštu 4-5 savaitės. Oro paštu 1 kilogramo persiuntimas kainuoja 24 šilingai, arba 3 dol. 30 centų. Kiekvienas sekantis klg. — 9 šilg., arba 1 dol. 30 centų.

Pareikalavus, vaistai siunčiami pagal priegustų receptą.

Visi patarinimai, pasiūlymai, kainoraščiai lietuvių kalboje siunčiami nemokamai.

Kiekvienas siuntinys, įskaitant visą išlaidą, apdraudžiamas.

Įmokėjimai grąžinami, jei siuntinys dingtų.

Rašykite lietuviškai, atsakysime lietuviškai tą pačią dieną.

Clevelando Neringos tinto 45 skautės, vadovaujamos Jūratės Laikūnaitės, stovyklauja Nidos stovykloje prie Round-Up ežero. Nuotraukoje stovyklos vadovybė. Iš kairės: sklt. Nijolė Garlaikaitė, sklt. Rūta Mockutė, sklt. Nijolė Petkevičiūtė, sklt. Zita Švelnytė, stovyklos vadovė Jūratė Laikūnaitė ir adj. Dalia Benokraitytė.

Skaucų stovyklos vadovybė ir visos skautės Clevelando ir apylinkių lietuvių šio šeštadienio vakarą kviečia atvykti į uždaromąjį laužą. Dirvos nuotr.

neti visiems Tuntininkams ir Vletininkams, taip pat ir visiems vadovams, kurių adresai Vadijos bus pristatyti Pirmiaj iki rugpjūčio 10 dienos.

Visi vadovai ir vadovės jau dabar prašomi patikrinti, kad jų tikslūs pašto adresai būtų žinomi jų Vletininkui-kei ar Tuntininkui-kei, eventualiai — seserijos ar Brolijos Vadijoms, o jų nario mokesčius sumokėtas. Kurie ketina siūlyti kandidatus rinkimams, tegaua jau dabar savo kandidatų sutikimus.

JORININKŲ STOVYKLA

(skā) 35 m. Lietuvos jūrų skautijos sukakčiai paminėti rugp. 11-31 d. LSB Jūrų Skautų

Skyriaus yra ruošiamas jūrų sk. stovykla. Jai vadovauti pakviesti — jūrų sktn. Vl. Petukauskas iš Clevelando, j. sktn. L. Knopfmilleris iš Chicago ir j. sktn. B. Stundžia iš Toronto. Stov. virš. pavaduotojas bus j. sktn. I. Petnūnas iš Hartfordo, Komendantu ir adjutantu numatyti — pskt. E. Vengianskas ir pskt. R. Miezelis. Stovyklos gydytojas — j. sktn. dr. K. Aglinskas, o dvasios vadovai — kun. J. Ralbužis SJ ir kun. A. Trakis.

Stovykla būsimi įdomi įvairia programa, o taip pat pirmoji tokia jūrų skautijos veikloje bei išveivijoje. Kad ir kaip visų širdys trauktų šlon stovyklon, ne visi galės jon atvykti, tačiau ti-

kimasi sulaukti ir keletos senųjų vilkų iš tolimesniųjų paviečių.

Stovyklos reikalais kreiptis į LSB Jūrų Skautų Sk. vedėją j. s. L. Knopfmillerį, 5749 S. Carpenter St., Chicago 21, Illinois.

BUDZIO ŽUVIMO METINĖS MICHIGANO EZERE

(ska) Liepos 15-ji mūsų jūrų skautams yra žuvusiųjų brolių prisiminimo diena. Tadien 1933

m. prie Klaipeidos molo sudužo jūrų skautų "Budy". Su juo belstantios Baltijos bangos paslėmė tris jūrų skautus — Jasių-kevičių, Sidlauską ir Amulevičių. Ši liūdna sukakčiai buvo paminėta Michigano ežere. Su dr. K. Aglinsko jachta buvo išplaukę 3 jūrų skautininkai, jūrų budžių ir jūrų skautų atstovai ir vienas svečias.

IŠTAIKINGAS KELEIVINIS LAIVAS AQUARAMA

Laivas, kurį nepersenusiai savininkai aprodė Clevelando laikraštiniams, yra įrengtas tikrai moderniai, keleivui teikia visus galimus patogumus. Jis pritaikytas poilsio leiskiančiam keleiviui, nutarusiam dieną praleisti didžiuliuose ežeruose. Laivas gali lengvai sutalpinti 2500 keleivių ir drauge palmti 200 automobilių, kuriuos keliaujantieji išsikėlė Detroito ar Clevelando gali daryti tolimesnes keliones sauskelais.

Kelionė iš Clevelando į Detroitą sekmadieniais, pirmadieniais ir trečiadieniais prasideda 8:15 val. ryto. Grįžtama į Clevelandą 11 val. vakare. Detroito galima praleisti 2½ valandas.

Laivas turi pastovią ir patogią sustojimo vietą prie West 3 St., kuri clevelandiečiams iš visų pusių labai lengvai pasiekiamas.

Laive yra įrengta labai daug ir įvairių pramogų vietų. Įvairios žaidimų ir sporto aikštės, šokių salės ir gera muzika, nė kiek neabejojama, kad patrauks clevelandiečius šiuo laivu pakeičiant.

DOVANŲ SIUNTINIAI

I LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ IR KITAS SOVIETŲ RUSIJOS DALIS

APMOKANT MUTIĄ CIA

Pagal specialiai sutartą INTURIST, Maskvoje, leidimą

AR JUS IEŠKOTE?

- Patikimos Bendrovės.
- Skubiam ir veikljam patarnavimui.
- Bendrovės su daugiau kaip 25 metų patyrimo.
- Tinkamo atlyginimo pagal nuostatus.
- Mandaus kiekvienam paskirai rodomo dėmesio ir individuališko pakavimo.
- Pristatymo įrodymas — jūsų siuntinio gavėjo parašo.

MĖGINKITE:

PARCEL DEPARTMENT

GLOBE TRAVEL SERVICE

PHILADELPHIA 6, PA. 716 Walnut St., Tel. Lombard 3-3455. Kasdien 9-5, trečiadieniais 9-8 val.
CHICAGO 32, ILL. 4102 Archer Ave. Telef. FRemont 6-6399. Kasdien 9-7, šeštad. 9-5 val.
DETROIT 10, MICHIGAN. 6446 Michigan Ave. Tel. TAashmore 5-7560. Pirmad., antrad., trečiad., ketvirtad. 9-6, penktad. ir šeštad. 9-9 val.
NEW YORK 23, N. Y. 1991 Broadway. Tel. LYeum 5-0900. Kasdien ir šeštadieniais 9-5, (sekmadieniais uždaryta).
CLEVELAND, OHIO. 1165 East 71 St. Tel. UTah 1-0807. Kasdien 10-7, šeštadieniais 10-5 val.
SOUTH BOSTON, MASS. Room 10 Ellis Bldg., 409 E. Broadway. Telef. Andrew 8-8764. Kasdien 9-5, šeštad. 9-2 val. Ketvirtad. 9-7 val.

Atsiųsdami siuntinius mums paštu taip pat susilauksite tokio pat skubaus ir tinkamo patarnavimo. Skaikaita jums išsiunčiama tą pačią dieną, kada gaunamas jūsų siuntinys. Informacijos ir katalogai jums siunčiami paprasčiaus.

gatvės. Sienos ir stulpai margoja aplipdyti atsarginių šaukimais. Prie Ignoto kareivinių tikra karo stovykla: jau apsauginės spalvos uniforma kareiviai, žali diviračiai, vėžimėliai, lauko virtuvės, arkliai, suvaržyti glėbiai šieno... Gatvėmis eina būriais mobilizuoti atsarginiai... Visur skubama... Aišku.

Kitą dieną stebėjau į geležinkelio stotį žygiuojančią gatvę kariuomenę. Greitu maršu eina surikiuotos kuopos, karininkų veda mos. Abiem šonais žygiuojančius lydi jų žmonos, motinos ir kiti artimieji. Dažnas kareivis, viena ranka laikydamas šautuvą ant peties, antra glaudžia prie krūtinės savo vaikėlį, su kuriuo gal niekadus nebeapsimatus. Moterys nuo ašarų paraudusiomis akimis vos spėja eiti greta savo vyrų ir sūnų, retkarčiais apsišypsodamos su jais vienu kitu žodeliu. Karininkų žvilgsniai buki ir nekarangi; jie nesidairo į užpakalį ir nekluduoja palydovams kalbėtis su jį mirtį einančiais savo artimaisiais.

Visuotinė tyla, kurioje tegirdėti tvankus, ritmingas žingsniuojančių kareivių trepsėjimas. Taipėjo Vilniuje ir jo artimosiose apylinkėse sumobilizuota kariuomenė, daugiausia lietuviai, tiek gyvieji, tiek virtusieji

"tuteišais", nešdam savo kraujo auką svetimiesiems dievams...

Nuvyktu Petrapilim. Ten nuotauka pakili. Patriotizmas veržiasi, kaip srovė iš trykšlio. Jausmai vokiečiams pikti, priešiški, ir vietiniai vokiečiai pakauždomis savo gimtąja kalba teskalba gatvėse. Ehtantieji į frontą kariuomenės daliniai minos lydimi entuzastingais šauksmais. Minėtasis trilypis šūkis net nemonarchistinės rusų publikos širdžiai nekoktus.

Mano sutiktas vienas studentas rusas, draugas dar iš gimnazijos laikų, stebėjosi Rusija, tiksliau — didžiavosi, kad ji, tiksliai, tegalinti kariuotė vien dėl principo, negaudama sau naudos. Bendros nuotaukos pagautas, klydo vargšas: argi iš tokio principo Rusija visas savo valstybės pastato kertes yra pastačius svetimose žemėse? Argi ir dabar ji neturėjo minios kalkurius kertes pagerinti ar savo labai suduoti smūgiu dvim kaimynams?...

Patriotizmo pótvyntyje ir caro Petro I suomių žemėje įkurtas ir jo paties "pakrikštytos" sostinės vardas "Sankt Peterburg", pusiau lotyniškas, pusiau germaniškas, buvo pakeistas slaviskai bei rusiskai "Petrgrad".

Tą miestą, lietuvių vadintą Peterburgu, mes, daugelis lietuvių lyg ir priešindamiesi jo vardo šūfusinimui, sulgo tuo: ėmėme vadinti Petrapiliu, artimu lotyniškam "Petropolis", atsiminę, kad jį, tą miestą, ir pirmiau karta Petrapiliu vadindavome... Ir šili vokiečių kilmės rusai savo vokiškas pavardes pasikeitė rusiškais pavardėmis...

Praėjo vienas mėnuo, kitas — nuotaukos bent kiek pasilūgo. O po pusės metų buvo jau visiškai atoslūgis. Mačiau, kaip, po ilgo apgulimo rusai 1915 m. sausio ar vasario mėnesyje paėmus Peremiskio tvirtovę Austrijoje, saują pauglių ir vyresnių mėgino ta proga su vėliavomis pamanifestuoti Petrapilio gatvėmis; niekas prie jų neprisidėjo.

"Vesėlje Rusi — pilti". Taip nuo senų senovės kalbama rusuose — esą, rusų linksmybė — gerti. Mėgo rusus išsigerti, kartais — "do zellonavo žmija". Suprantate, koka tai išsigėrimas "ligi žalliojo žallio".

"Kazna". Rusijos iždas, turėjo stambių pajamų, monopolizacijai pardavinėdama degtinę, užtat ji, degtinė, ir vadinas "kazionnoje vino" — "išdo vynas", mūsų kalba — "valstybinė". Ir Lietuvos kone kiekviename mieste

lyje būdavo "kazionnaja vinnaja lavka", arba, neoficialia rusų kalba, "kazionka", išdo degtinės krautuvė, kurią lietuviai vadindavo "monopoliju".

Kartais kurioje Lietuvos parapijoje koks iškalbingas kunigas blaivybės apaštalas, būdavo, pamokslais taip nugarso žmones, jog ilgą laiką veik niekas neperžengia "monopolio" slenkščio, ir buteliai tartum prišala tenai prie lentynų. Tada valdžia raukosi, skersuoja, daro "demonšus"... Žinia, silpnindamas valstybės iždo išteklis, toks nugarėsimas buvo nedarnos santykių su kuriuo nors trilypio šūkie elementu. Tiesa, buvo ir valdžios globėjama "Obščestvo narodnoj trezvosti" — liaudies blaivybės draugija — su savo "čainjomis" arbatinėmis, bet jų "sambūvis" su "kazionkomis" buvo darniausias, ir rusui tebevaliko "čej — ne vodka: mnogo ne vypješ", atseit "arbata — nedegtinė: daug neišgersi".

Kilus tokiam didėliam karui, blaivybė, dargi ne kokia, o visiškai, tučtuojau rados būtiny trilypio šūkie labai. Blaivybės reikalas netgi kvėpui miniomą vienu pūstelėjimu, tai tedingata svaigalai iš žmonių akių ir dingo: buvo uždrausta pardavinėti degtinę, alus, vynas... Dingo, bet ne visiškai: vaistinėse bu-

vo galima gauti receptais spirito gydymosi reikalams. Jei vaistinėkas buvo pažįstamas, tai ir recepto būdavo. Receptų būdavo įvairiausių, net spiritui "dila promyvkii sopečjich chvastov" — šunų uodegoms praplauti. Jei šuns uodegai ir tekdavo koks lašas, tai visi kiti lašai nutekėdavo "tauresniais" latakais. Šlap ar taip, tai buvo saują "laimingųjų", plačiosios masės turėjo "trokkti" "sausame režime". Ir "troško", nelyginant žuvis be vandens. Tūlas, nusialmanavęs, iš "troškulio" nurydavo... gurgkį denatūruoto spirito arba politūros.

Spirito buvo daug prigaminta, tai, įstatčius "sausąjį režimą", iš vartykl bei sandėlių daugiausia buvo paleistas spiritas laukams, upeliams, kai kur kaimuose — į mėsą, kad nebūtų pagundos. Tačiau mėsas rusai prastuoliui buvo jokia apsauga nuo pagundos: kaimas, suuodęs spirito kvapą, žaibų sulalėdavo į mėslyną, su kibirais, samčiais, kaušais siurbė skystymėlių. Gėrovas, paklaustas, ar nebuvoja buvę gerti iš mėslo, atsakydavo: "Na, mažuma atsidavė trašele ("navozcem"). Prapūtus trašgalius, buvo gerai... Argi galėjai leisti gėrybei žūti?"... (B. d.)

Iš šalies žiūrint

"Čistka" ir vėlinių išvarinėjimas

Skilimas Kremliaus vadovybėje supuolė su Liepos Ketvirtosios švente. Gal tai nepaprastai supuolimas. Gal pasirodys, kad ten dabar prasidėjo toks posūkis, kuris reikš pavergtųjų tautų išlaisvinimo pradžią.

"Čistka" arba valymas sovietinėje Rusijoje ne naujiena. Dabartinė "čistka" yra naujiena tik tuo žvilgsniu, kad ji įvyksta pačioje viršūnėje. Be to apima gerą skaičių tautinių vadų. Tai pagrindinė "čistka".

"Čistkos" sovietinėje Rusijoje primena vėlinių išvarinėjimus, aprašymus Naujajame Testamente. Kai pas Kristų buvo atvestas velnias apėstas, aklas ir nebylis, ir kai Kristus jį pagydyd, tai fariziejai sumurmėjo: "Jis išvaro velnius ne kitaip, kaip tik per vėlinių kunigaikštį Bezebubą".

Kristus jiems tada tarė: "Kiekviena karalystė, kuri pati su savim nesutinka, bus sunaikinta, ir kiekvienas miestas ar namai, kurie patys su savim nesutinka, neišliks. Jei šėtonas išvaro šėtoną, jis pats su savim nesutinka, kaipgi tai jo karalystė išliks?"

Kremliuje kaip sykis vykdėtas, kad ten šėtonas šėtoną išvaro. Todėl Kremlius su savim nesutinka. Todėl Kremliaus karalystė neišliks.

"Krikdemų" gynėjas

K. Mockus "Drauge" (birželio 19, 1957) rašė "krikdemiško" komplekso klausimu. Pačioje pradžioje autorius pareiškė:

"Manau, kad toks kompleksas tikrai yra. Tik pasiekę nekatalikų spaudą ir vis rasi tą patį atsakymą į klausimus, iš kur kyla negerovės. "Krikdemai" dėl visko kalti. Neturiu čia jokio intereso kelti krikščionių demokratų klaidas ir nuopelnus".

Išrodo, kad "kompleksas" autoriumi čia reiškia perdėtą, perdėtą, nepagrįstą "krikdemų" puolimą.

Paduotą citatą seka ilgi išvedžiojimai, bet tik išvedžiojimai. Ir iš viso to didelio "komplekso" pamėnėtas tik vienas straipsnis, įdėtas "Laisvojojo Lietuvoje".

Autorius sako, kad neturėjęs jokio intereso kelti krikščionių demokratų klaidas ir nuopelnus. Tą daryti iš tikrųjų ne vieta. Bet, va, ko skaitytojas čia laukė: gausių citatų iš tos nekatalikškos spaudos, nurodant autorių netiesas, paklydimus, perdėjimus, iškraipymus ir t.t. Tai būtų buvęs pamoka skaitytojams ir informavimas šiaip jau skaitytojų. Kai tokių atitaisymų nėra, tai darosi įspūdis, kad kritikai tiesą rašė, o jų gynėjas K. Mockus daro tuščius išvedžiojimus dėl to, kad neturi faktų saviškius apginti.

Išpėjimai Ispanijoje ir Argentinoje

Ispanijoje katalikų akcijos organas "Signo" įspėjo vyriausybę ir visuomenę, kad būtų vykdomas socialis teisingumas. Rašo, kad socialės ir ūkinės santvarkos gerinimas ir darbininkų gerovės kėlimas esąs tikriausias ginklas kovoje prieš komunizmo grėsmę.

Argentinoje panašų įspėjimą padarė pati hierarkija, arba vyskupų kolektyvas.

Tokių įspėjimų nereikia daryti nei Suomijoje, nei Švedijoje, nei Norvegijoje, nei Danijoje. Tose šalyse tokių įspėjimų nereikia daryti, nors jos guli šalia komunistinės Rusijos. Minėtosios šalys tokio įspėjimo nereikia daryti dėl to, kad jose socialė ir ūkinė santvarka seniai tvarkoma taip, kad gerėtų darbininkų būvis.

Žinoma, gerai, kad Ispanijoje ir Argentinoje yra pareigūnų valdžia ir visuomenė vykdyti socialis teisingumą. Kur tik atsiranda negalavimų, kur tik pasirodo, kad tu negalavimų patalinti, tai turi atsirasti tokie, kurie to ir kurie pareigūnų negalavimus pašalinti. Sakysime, juk galia ir net keista, kad neatrasto pramažiusių balsas pasiekia, kada po pirmojo pasaulinio karo Europos vidurio tautos, beatsikuriantios savo nepriklausomybės suaktyvinimo, savo tarpe net karavo ir nesugėrino šį pat atstoją pasaulinio karo.

Viskas kitaip būtų virė, jei tasyk minėtos tautos savo nesuapratimus būtų išsprendusios taikiu būdu prie derybų stalo ir sudariusios bendrą frontą prieš Rusiją ir Vokietiją. Kadangi vidurio Europos tautos buvo katalikiškos, tai didžiųjų tautų katalikiški vadai tasyk turėjo daryti tą, ką dabar daro Argentinos hierarkija ir Ispanijos katalikiškos akcijos vadai. Tada garbūs buvo Prancūzijos diplomatas Claudel, istorikas Balbo ir Anglijos rašytojas Chesterton. Šie ir kiti katalikų vadai privailejo vykdyti Varšuvos ir ten veikti, kad pakreiptų jos politiką į gerą kelią.

Socialistai ir komunistas

Dirvoje (liepos 4, 1957) Petras Valys rašė, nurodymas, ko vertas Keleivio ir Naujienų fašizmo priekaištai tautininkams. Autorius nurodė, kad tu laikrakštų logikos laikantis socialistams galima drąsiai prikišti komunizmą.

Į minėtą P. Valio straipinį atsiliepė Naujienos (liepos 6, 1957) straipsniu "Tautininkai ir fašizmas". Tame straipsnyje įrodinėjama, būk iš tikrųjų tautininkai esą fašistai, nors gal ir ne visi.

Apie P. Valio nurodymą, kad ta pačia logika socialistams galima prikišti komunizmą Naujienos nei žodžio. Reiškia, Naujienos su tuo priekaištu sutinka. Reiškia, Alto sekretoriaus laikraštis pripažįsta, kad lietuvių socialistai yra komunistai, ar bent tiek jų tarpe yra komunistų, kiek tautininkų tarpe yra fašistų.

Iš Naujienų pusės tai pusėtinai nuolaida ir pusėtinai pripažinimas. Bet ar ne geriau būtų, jei mūsų tarpe liautųsi vieni kitiems fašizmo ir komunizmo priekaištai?

Stebėtojas

DAYTON

NETEKOME GERO LIETUVIO MENININKO

Iš po sunkios vežio ligos, birž. 26 d. mirė Pranas Ambrose, 63 metų. Liko žmona Ona, 4 dukterys, 1 sūnus ir daugiau giminių.

Velionis Pranas yra čia gimęs ir augęs, bet buvo geras lietuvis. Jis iš pat jaunystės įsijungė į veiklą meniškoje srityje, lietuviškos parapijos ribose. Jo dėka veikė geras choras, kuris giedojo bažnyčioje ir dainavo gražias lietuviškas dainas, sukurias lietuvių kompozitorių, lietuvių parengimuose.

Velionis buvo apdovanotas geru balsu — baritonu. Jis giedojo ir dainuodavo solo ir buvo klausytojų mėgiamas.

Birž. 29 d. šv. Kryžiaus bažnyčioje už jo vėlą atlaikė pamaldas ir pasakė atsisveikinimo pamokslą kun. V. Katarakis. Iš čia buvo nulydėtas į Kalvarijos kapus, dalyvaujant gausiai miniai palydovų.

Lai būna amžinas atilsas ir amžina jo sielai šviesybė.

J. A. Urbonas

PHILADELPHIA

DU SUKAKTUVININKAI

Dr. Juozas Jantukavičius birželio mėn. 14 d. atšventė 95 gimtadienį. Atrodo, kad tai vienintelis senosios kartos intelektualas, sulaukęs tokio ilgo amžiaus ir dabar esąs sveikas ir bendradarbiauja spaudoje.

Studijavo Petrapilyje teisę ir filologiją, o Breslau universitete baigė filosofiją daktaro laipsniu. Lietuvoje ilgą laiką buvo gimnazijų mokytoju ir direktorium. Šiuo metu gyvena prie Philadelphiajos pas savo sūnų Algirdą.

Kitas sukaktuvininkas tai muzikas Juozas Strolia, kuriam liepos mėn. 11 d. suėjo 60 metų.

Gimęs Aukštaitijoje, netoli Utenos. Muz. J. Žilėvičius dar 1948 liepos mėn. Muzikos žiniose, rašė, kad J. Strolia esąs paaugęs 295 veikalus. Kiek jis veikalų dar yra parašęs po to, turbūt ir patį jubilias nežino. Ir šiuo metu rašo ir kuria. Tik nepalankios gyvenimo sąlygos ir įvairūs kilnojimai daug sustrukdo ir daug kas nusimeta ir žūsta.

Pažymėtina, kad J. Strolia yra labai daug užrašęs liaudies dainų melodijų. Prof. J. Žilėvičius J. Strolia laiko mažiausiu lietuviškos dainų melodijų rinkėju, ir jo surinktų dainų priskaito 2004. Be to savo pasirinktos specialybės, kaip amulkininkas, kompozitorius J. Strolia mėgsta botaniką. Yra surinkęs didelį angliška - lotyniška - vokiška - lietuviška botanikos žodyną, kuris laukia leidėjo.

Kaip vegetaras įdomiausi ir kulinarija. Teko nugirai, kad yra surinkęs didelį kiekį valgių gaminimo būdų-receptų. Savo amžlyje sveikatos sumetimais

yra ketinęs kurti badavęs.

Šiuo metu, kaip ir dauguma muzikų, vertėsi privačiomis smulkiomis, pianos ir akordeono pamokomis. Tiesiog čia Amerikoje yra įsigijęs piano derintojo diplomą.

Jo pėdomis seka ir jo trys sūnūs, kurie yra irgi muzikai.

PARAMA JAUNIMUI

Vietos Tautinės S-gos skyriaus valdyba, Philadelphiajos tautinių šokių grupei kelionei į Čikagą paremti paskyrė 15 dol. Taip pat, paskirta vietos Studentų Santaros skyriui 10 dol. K. Ostrausko "Kanarėlės" išleidimui.

Prof. inž. Al. Jurskis privataus pobūvio metu surinko Vasario 16 d. gimnazijai remti 30 dol. Tai sektingas pavyzdys, ypač tiems, kurie nieko pozityvaus nedirba, o tik kitus kritikuoja.

Karių-ramovėnų iškyla įvyko š. m. birželio mėn. 23 d. prie Virginia ežero. Gražus būrys ramovėnų pabandavo gražioje gamtoje. Tą progą "Kariui" paremti parinkta aukš. R. M.

TORONTO

MINĖJIMAS UKRAINIEČIŲ NEPRIKLAUSOMYBĖS SUKAKTIES

Tūkstantinė ukrainiečių minia birželio 30 d. paminėjo prieš 40 m. paskelbtą Ukrainos nepriklausomybę, kurią metus vėliau sugriovė komunistinė raudonoji armija. Minėjimas vyko Nacional Exhibition aikštėje. Buvo suvažlavę tūkstantai ukrainiečių iš visų Kanados šalių ir

Jungtinių Amerikos Valstybių. Ją galima palyginti su lietuvių kasmet ruošiamą Lietuvos Dieną.

Oficialinėj šventės programoj kalbėjo Ukrainos išlaisvinimo Kanados Centro Komiteto pirmininkas R. Malasuk, iš New Yorko atvykęs ukrainietis prof. Ivan Bobeuk, Kanados federalinės vyriausybės pirmininko Diefenbaker naujai darbo ministeriu paskirtas ukrainietis Starr, Lietuvos generalinis konsulas Vytautas Gylis, Toronto miesto atstovas Kuderepa, naujai į federalinį parlamentą išrinktas advokatas Maloney, Ontario provincijos parlamento narys ukrainietis Yaremko, Toronto miesto šeimos narys Grisman ir pabaltiečiams gerai žinoma, Hamiltono radijo komentatorė Mrs. Heyder.

Iš kalbų pasiliekėjo, kad ukrainiečiai pirmą kartą Kanados istorijoje gavo savo kilmės federalinį ministerį p. Starr asmenyje. Visi ukrainiečių kilmės pareigūnai kalbėjo savo gimtąja kalba.

Gen. Konsulas p. Gylis savo kalboje pažymėjo artimus valstybinius santykius viduramžyje tarp Lietuvos ir Ukrainos, kuriuos nepriklausomybė tuomet sugriovė Aukštinė Orda, kai ji veržėsi iš Azijos į Europą. Kijevo gyventojams pasipriešinant, Kijevas tuomet totorių buvo pavertęs į griuvėsius, kai Maskva ir Susdalis pasidavė totoriškiems užkarautojams. Vėliau, patekus Kijevui į Lietuvos suvereniukumą, Lietuvos ir Ukrainos bendravimas tęsėsi sėkmingai kelis šimtmečius, kad net dabar dar yra girdimi geri atgarsiai apie anuos laikus. Baigdamas p. Gylis linkėjo ukrainiečiams atgauti jų nepriklausomybę su jų tautinėmis tvirtovėmis Kijevu ir Lvovu.

Meniškoji dalis tęsėsi apie 3 valandas su tautiniais šokiais, deklamacijomis, chorų ir solistų dainavimais, daugumoje tautinėse grupėse. Pabaigoje teko girdėti ištraukas iš ukrainiečių operų "Taras Bulba" ir "Katerina". Jas išpildė ukrainiečių solistai, chorai, baletų grupė ir simfoninis orkestras. M. A.

WASHINGTON

SAUNIOS KRIKŠTYNOS

Amerikos sostinėje buvo saunos krikštynos. St. Matthews Katedroje Monsignor Cartrigh pakrikštijo Albino ir Aldonos (Valaitytės) Trečiųjų dukrelę Onos Marijos vardu.

Katedroje ir namuose Falls

Church, Va. dalyvavo: krikšto motina Marija (Tubelytė) Cuhli-man; krikšto tėvas Vytautas Cernius, Mons. Cartrigh, Jadviga Tubelienė, Lietuvos Pasiuntinio pareigas einąs Kajeckas su žmona ir sūnum, ponis Valušienė-Smetonaitė, buv. VLIKo Vykd. K-to pirm. Zalkauskas su žmona, Barbara Darlys iš Voice of America, gen. Jonas Cernius su žmona iš Flint, Mich., Joe Harmons su žmona (Staknyte) Labor Attache prie Pasiuntinybių, Rene ir Lucille Martins iš Prancūzų ambasados, Jack ir Chris Calenda, G. C. Murphy Co. skelbimų vedėjas, kuris krikštynas filmavo, Dorothy Runge iš Pentagon, Jonas ir Karen Mažonai iš Dept. of State, buvę Amerikos Pasiuntinybėje Paryžiuje, St. Matthews Katedros namų šeimininkė p. Kuprienė, p-lė Eugenija Merštenaitė, "diedukai" ir "močiutės": Albinas ir Ieva Trečiokai iš Newark, N. J. ir Jonas ir Ona Valaičiai iš Brooklyn, N. Y.

Visi jaunajai lietuvaitei, pradedančiai krikščionies gyvenimą Amerikos sostinėje, palinkėjo sveikatos ir laimės, o patys, pasiūsię, pasiūsiavo įdomiomis temomis ir karštą vasaros dieną atsivėdino po milžiniškais Virginijos medžiais, vieni atnaujino pažintis, kiti susipažino.

SAUT STE. MARIE

REGINA KARNENAITE I BALETĄ

Šiame sparčiai augančiame pramonės, prekybos ir turizmo mieste, prie didžiulio Superior ežero, pro kurį greitai laiku plauks transatlantiniai laivai, vos poros šimtų lietuvių kolonija rodo savo gyvumą visais atžvilgiais.

Kanados lietuvių bendruomenės apylinkės valdybos pastan-

gomis čia minimi svarbesnieji lietuvių tautos įvykiai — Vasario 16-jį, tragiškosios birželio dienos ir k. čia veikia ir Lietuvos tautinė mokykla. Mūsų tautiečiai dirba savo specialybėse. Beveik visi gyvena nuosavuose namuose. Kiti užsiima naujų namų statyba, statybos medžiagos parūpinimu. Šiuo metu statybas pradeda Staškūnai ir Chinai. Broliai Sendzikai kasmet pastato po keletą gražių namų pardavimui.

Iš šios lietuvių kolonijos prieauglio vienas talentas jau pateko į vietos spaudą. Gegužės 30-31 dienomis vietos Armouries teatre įvykusiame didžiajame šokių rečitalyje tarp 160 Trixie Hardy šokių mokyklos mokinių išsiskyrė Regina Birutė Karnenaite, 16-kos metų amžiaus, tos mokyklos abiturentė, pašokusi du šokius solo, vieną duetą ir keturis ansamblinius.

R. B. Karnėnaitė su kitom dviem abiturentėmis liepos 14 d. išvyko kelioms savaitėms į National Ballet School Toronto. R. B. Karnėnaitė ir jos dvių mokslo draugų bendra didelė nuotrauka buvo vietos dienraštyje Sault Daily Star liepos 9 d.

Toje vietos šokių mokykloje mokosi dar viena lietuvaite — Judita Grigelaitytė.

Rep.

"Lietuvos nepriklausomybės kovojė dalyvaujame per

Lietuvos

Nepriklausomybės Fondą".

Jos darbą lėšomis remiame per

Lietuvos

Nepriklausomybės Tarką,

Iš LAS, LLKS, LRS ir LTS

bendros deklaracijos.

LNF adresas:

LNF, c/o Mr. K. Silūnas,

135 — 34 Franklin Ave.,

Flushing, N. Y.

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

MAY company BASEMENT store

DAR VIENAS DIDELIS PIRKINYS!

99.50 Lap - O-Luxury 4 dalių

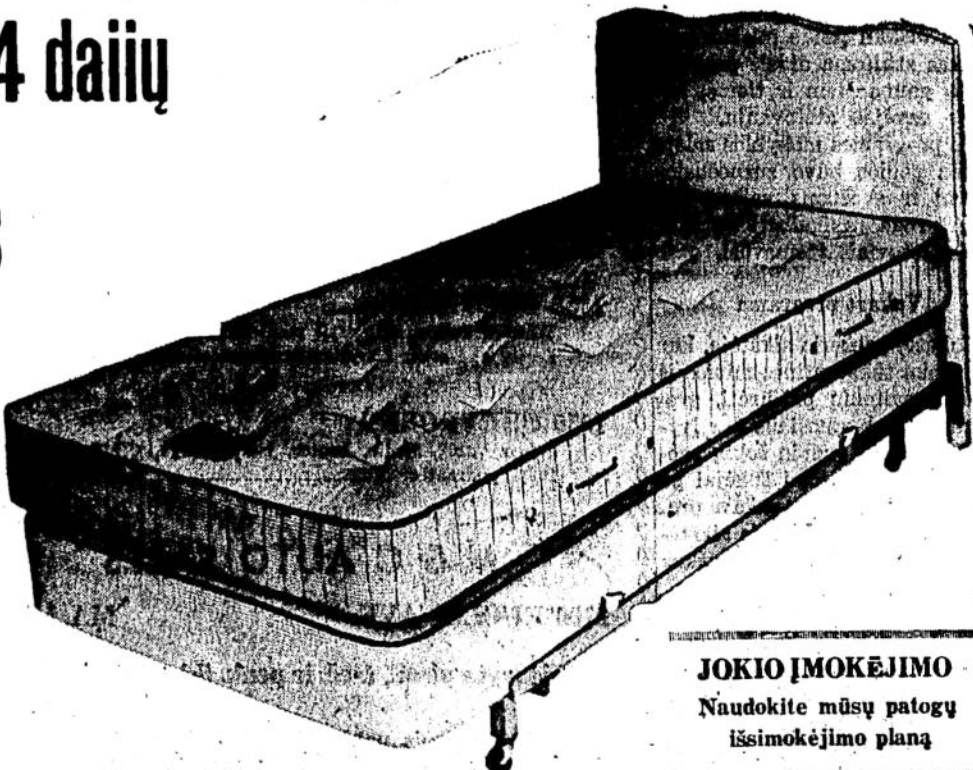
Hollywood Lovos

59.95

Dvigubo dydžio

Pilno dydžio 89.95

Šis komplektas yra sudarytas iš box spring, matraso ir galo lentos, ant stipraus, lengvai stumiamo metalinio rėmo. Matrasas ir box spring yra su įstatytomis kraštutinėmis galo lenta yra attraukta lengvai valoma Duran. Sustiprintas 8 uncijų varstais specialiam stiprumui.

JOKIO ĮMOKĖJIMO

Naudokite mūsų patogų išsimokėjimo planą

Paštu ir telefonu užsakymai priimami — atidaryta pirmadienį 9 A. M. iki 9 P. M. — Saukit Cherry 1-3000

The May Co.'s Basements Bedding Department

SENIAU IR DABAR

Ohio tarptautinė diena

K. S. KARPIUS

Specialus Čiurlonio ansamblio koncertas

Nors į šį įvykį Ohio lietuviai mažai dėmesio kreipdavo, bet jau eilę metų Fairport Harbor miestelyje, 32 mylios paežeriu į rytus nuo Clevelando, prie Erie Ežero, Liepos ketvirtosios šventės savaitėje rengiama Tarptautinė Diena. Jie tai vadina vasaros "Mardi Gras".

Fairport Harbor yra aukštakame Erie Ežero krante. Ežero pakraščyje yra miestelio gyvenamųjų patogumui, nors nelabai viliojantis, paplūdimys. Greta yra aikštė, kur įvyksta visas tas "kermosius".

Prieš kelis metus buvome ten kartą nuvažiuoti pažūrėti, bet nepataikėme programos metu ir neradome nieko viliojančio. Miestelis paprastai tą savaitę papuošiamas vėliavomis. Parada būna vakarais. Ir paežeris aikštėje tautinių šokių programos taip pat vakarais.

Dabar, aną sekmadienį, liepos 7 d., Fairport Harbor "Mardi Gras" rengimo komitetas specialiai buvo pakvietęs Čiurlonio Ansamblių dainuoti ir šokti. Dabar buvo aiški priežastis į tą miestelį vėl nuvažiuoti. Keliaujant su Ansamblio vedėjais pp. Mikulskiais.

Čiurlonio Ansamblio buvo užprašytas išpildyti lietuvių programą, kaip didelį priedą prie jų parastos metinės iškilmės.

Programai buvo paskirta gimnazijos didžiulė salė. Pradžią 4 val. po pietų. Ir gal niekur kitur iki šiol Amerikoje, neskaityt lietuvių spaudą, Čiurlonio Ansamblio nebuvo amerikiečių išreklamuoti, kaip Painesville ir kaimyninių didesniųjų miestelių spaudoje. Viso choro didžiulės nuotraukos spausdintos, didelėmis antraštelėmis lietuvių vardas reklamuota, daug rašyta apie Ansamblių. Ir kas tik skaitė, turėjo geros progos plačiau apie lietuvių ir jų garsų chorą patirti.

Jaunimo pasiaukojimas

Šiltą vasaros dieną mūsų jaunimui koncertuoti buvo didelės pasiaukojimas. Ir reikia sakyti, jie neapvydė nei keletos pašalininių lietuvių, kurie pasinaudojo proga ten nuvažiuoti, nei labai įvairios publikos, suėjusios programą pamatyti. Šia proga su ansambliu vyko solistė Juzė Krištolaitė. Pranešėja buvo A. Orintaitė. Jos trumpi paaiškinimai kitataučiams buvo labai naudingi.

Programa tęsėsi virš valandos. Jai pasibaigus Fairport Harbor mayoras nuosirdžiai pasveikino Ansamblių, pasigerėjęs programa, p. Mikulskiai įteikė miesto raktą, kas skaitoma didele pagarba raktą gaunantiems ir tiems, kuriuos gavėjas atstovauja.

Po programos mokyklos salėje vietos ponios buvo suruošusios chorui ir svečiams. Čia buvo proga pasikalbėti su tais, kurie lietuviams įdomūs.

Vakaro programa

Vakare, paežeris aikštėje, kur susirenka tūkstantinės minios iš plačių apylinkių pažūrėti, greitai paprasto kermosiaus dar įvyko ir tautinių grupių šokių programa. Čiurlioniečiai šokėjai po koncerto dar pasiliko vakaro programai, pirmą kartą toje aikštėje parodyti puikius lietuviškus šokus.

Pasikalbėjus su įvairiais asmenimis patyrėme, kad Fairport Harbor gyventojai yra gausūs mišinyje suomių, vengrų, slovakių ir kitų tautų, kurios dalyvauja programų išpildyme. Apie tą Tarptautinę Dieną žinantieji atvažiuoja ten kasmet ir iš toliau. Teko susipažinti su Erie, Pa. (dar apie 60 mylių toliau į rytus) ukrainiečių grupės vadais,

kurie kasmet atvyksta pašokti. Daug suomių, vengrų, ukrainiečių ir kitų tautų gyvena ir kitame Ohio didesniame mieste paežeryje, Ashtabula.

Viena vietinė suomių kilmės mokytoja, dar prieš koncertą užkalbino mus: labai susidomėjus lietuviams, prašė literatūros apie lietuvių, ką pasizadėjau jai pasiųsti, ir pasiūčiau keletą anglių kalba spausdintų knygelių apie mūsų tautą. Paminėjau, kad mes lietuvių naudojame iš senų laikų muzikali instrumentą kankles. Ji tuoj prisiminė suomišką pavadinimą tam instrumentui — kanteles.

Ir aš prisiminiau tą pavadinimą: kai 1935 metais grįždamas iš Lietuvos Stockholme lankiau archeologijos muziejų, mažiau suomių senoviškas kankles ir ten parašas buvo "kanteles". Suomiu "kantelių" tas viršutinis užlenkimas eina į priešingą pusę, negu mes pratę matyti lietuviškų kanklių užlenkimą.

Didelė suomių kolonija yra Ashtabula mieste, dar apie 30 mylių į rytus nuo Fairport Harbor. Vieni su kitais jie artimai bendradarbiauja.

NORIME, KAD LIETUVA VĖL TAPTŲ EUROPOS DALIMI

Bonnoje, Spaudos Klube buvo surengtas birželio įvykių minėjimas. Šiame minėjime pagrindinę ir svarbią kalbą pasakė buv. vyr. direktorius, žymus Vokietijos valstybinio gyvenimo veikėjas dr. Puender, kuris iškėlė daug naujų minčių. Ją ir spausdiname.

Birželio 14-oji, mūsų pabaltiečių draugams sunkiausioji pirmųjų masinių deportacijų į jų kraštų prisiminimo diena. Ji yra ir mums vokiečiams, ir mums visiems vakariečiams, bendro europinio susipratimo diena.

Kodėl? Tai, kas toje birželio 13-14 siaubo naktį įvyko —

JAV armijos kariai, įrengdami stovyklą, ypač sandėlius, naudoja net tokius gražius.

Erie miesto ukrainietė veikėja, čia gimusi, bet plačiai susipažinusi, labai įdomiai lietuvių tautinių rūbų įvairumui, klausinėdama apie skirtumo reikšmę. Ir pasakė man, kad jų tautinių rūbų įvairumas vaizduoja jų krašto skirtingas provincijas... lygiai taip pat kaip mums buvo aiškinamas skirtumas tarp vienuolių ir kitokių lietuvių tautinių rūbų marginių.

virš 70,000 žmonių ištėmimas į tolimuosius Sovietų imperijos kraštus, — buvo žiauri prievartinių aneksijų pradžia visoje Rytų Europoje. Ten ir tą naktį prasidėjo tautų žudystė — genocidas, tapęs sąvoka Sovietų Rusijos politikoje, bet tuo tarpu daugelio europiečių užmirštas.

Kaip tik ryšium su dabarties užsienio politikos diskusijomis ir išiečių radijo bandymais, vyksiančiais laisvojo pasaulio tautų viršūnėse ir apačiose, yra ypatingai būtina sovietinė apokaliptiški prievartinių tautų kilnojimo praktika nužymėti kaip t. v. "taikos galybės" — Sovietų Sąjungos — būdingą nusikaltimą. Mes gyvename čia, Vakaruose,

kur dviejų tūkstančių metų būvyje išsivystė teise paremtas valstybinis mintyjas ir, nežinint visų teisės tragedijų, toliau augo viso pasaulio gerovei. Dabar gi mes gyvename laikotarpį, kai privatinės teisės, lygiai kaip ir valstybinės ir tarptautinės teisės, principai barbariškai niekinami ir kuo šurkščiau pažeidžiami.

Gausių paskutiniojo dvidešimtmečio pavyzdžių tarpe Pabaltijo valstybių likimas atrodo mums ypatingai būdingas.

Šiuo atveju sovietiniam okupantui neliko laiko praeiti masuojantį "liaudies demokratizacijos" tarpžaismį, šį tariamąjį legalią sistemą keitimą po komunistine komanda. Trijose Pabaltijos valstybėse su Raudonosios armijos pagalba, kuri įvykdė be karo paskelbimo, Sovietų Rusija pašalinio suverenines vyriausybes, pasiglemžė valdžią ir pastatė savo regentus. Šie, su aiškiai sutarčių sulaužymais, susiję pavergimo metodai yra kaip tik tai, ką mes, ryšium su dabar vykstančiais nusiginklavimu bei taikos siekimo pašnekešiais, turime išskirti kaip iki šiol eigos negavusius kaltinamuosius punktus. Tačiau ir Vakarų Europoje mes žmonių su istoriniam materializmui pritaikytą istorijos sampratą, sakančią: tai yra nebepakeičiamas likimas pasaulio istorijoje. Šis vystymosi vyksmas (kuriam dar prikeriamas puošti turis žodelytis "visuomeninis")... esąs neva pažangus ir nebepakeičiamas. Kur, esą, yra nauja galia, ten esanti ir nauja teisė ir t. t. ...

Mums, europiečiams, tokiuos "objektyvios" paktūros yra visiškai svetimos. Taip, visas laisvasis pasaulis su visuotiniu pasipiktinimu atmetė tokius mažutabius, kai praejusios lapkritįje jie buvo pademonstruoti su sovietiskais tankais Vengrijoje. Laisvojo, nekomunistiško pasaulio solidarumas anų dienų bei valandų metu buvo tapusi pasauline galybe prieš apgaulingąją istorijos mokslą ir jo nešėjus. Ar reikia dar vienos vengriško masto tragedijos, kad šitas susipratimas liktų gyvas?

Tačiau žemės ūkio sukolchozinimo būdais pasiekta kaip tik tose srityse skurdą padarė visuotinio gyvenimo pobūdžiu. Nuoseklus rusinimas per mokyklą ir spaudą lygiai kaip ir sistematiskas bažnyčios varžymas, papildomai veikė gyventojų vidinę pasipriešinimo jėgą išlaikyti budrią.

Jei šitie iškankinti žmonės dar turi vilties, tai ji yra ši: kad jų tėvynė netolimoje ateityje vėl taptų dalimi Europos, kuri visad buvo jų tėvynė.

Ir todėl galime Jūs, gerbiame, suprasti, kodėl Tarptautinio Komiteto vokiečių sekcija kasmet drauge veikia, kad masinių deportacijų iš trijų Pabaltijos valstybių prisiminimas liktų gyvas. Tai neturi ryšio su kuria nors viena pagal schemą atelanciu data.

Čia reikalus eina apie pasitarimą Rytų Europos ir visos Europos integravimui.

Todėl reikia pasiryžimo vadinti faktus tikraisiais vardais akli vaizdoje nuo XX-jo kompartijos suvažiavimo įsivyravusios šypsnio diplomatijos.

Deportacijos lieka deportacijomis, nežinint, kad yra jau pratę eilę metų. Valstybė, dėl Sovietų praradusi suverenumą, mums tuo pačiu nėra iš pasaulio žemėlapių išnykusi.

Šiame sąryšyje man atrodo svarbu tarti žodį prieš reikalo suprashtintojus mūsų pačių tarpe.

Laikas, praėjęs nuo 1941 metų, žaidų neišgydė. Priešingai, tautų substancijos naikinimas tęsiasi, ir ne tik nelaimingųjų šiaurės ir Rytų Sibire atžvilgiu. Jaunieji ūkininkai iš trijų Pabaltijos valstybių deportuojami nuolatinėse akcijose kaip prievartiniai savanoriai arktinių arktinių ir Kazachstano stepių kultūvoti. Tik mažą jų dalį galės pamatyti savo tėvynę. Mūsų lietuviškieji draugai yra gavę apilinkiniais keliais pranešimą, pagal kurį vienas aukštas Sovietų pareigūnas yra pasakęs: "Lietuva bus, bet jokių lietuvių". Tai galioja taip pat Latvijos ir Estijos atveju.

Kalmukai ir žunguzai, suafektuoti pabaltietiškom pavardėm naujai įkurdinami Pabaltijoje, kad susidarytų užtikrinimo būsimų galimų plebscitu atvejuje.

Šiuo metu Sovietų propaganda tvirtina, kad koncentracijos stovyklos būsiandos 12-18 mėnesių būvyje panaikintos. Bet tuo pačiu metu steigiamos vadinamos "rehabilitacinės darbo kolonijos". Keičiamas tik pavadinimas, bet vergovės sistema lieka ta pati. Mes turime žinoti, kad šie nelaimingieji kraštai yra dar už antros geležinės uždarangos hermetiška užskleisti ir todėl konkretos žinios sunkiau prasiskverbti. Bet iš visų pranešimų įmanoma susidaryti vaizdą, kad pavergtųjų tautų aiškumą nepritarimo pasėkoje Sovietai yra pakeitę savo toną ir retkarčiais šiek tiek pagerinę vartotojišką aprūpinimą.

Dievas sako, kad visi, geri ir blogi, Miega, laukdami prikėlimo iš numirusių. Ji sako, kad žmogaus mirtis būtų tokiu pat galutiniu suinaikimu, kaip žiaurus gyvūlo, jei Dievas Savo išmintyje ir meilėje nebūtų parūpinęs žmogui atpikimo ir visų, teisingų ir nedorų, iš numirusių prikėlimo. Ji pasako, kad yra Dieviškasis patvarkymas, sulys kurio Dievas nereiškia atšaukti savo duotojo nuosprendžio, o vienok gali išgelbėti žmogų nuo mirties baudos. Patvarkymas yra tas, kad Jėzus "iš Dievo malonės turėjo paragauti mirties už visus žmones"; kad "kaip per žmogų atėjo mirtis, taip per žmogų turi ateiti ir mirusiųjų prikėlimas; nes kaip visi Adome mirė, — taip visi Kristuje atgis, kiekvienas savo tvarkoje". — Žydams 2:9; 1 Korint. 15:21, 22.

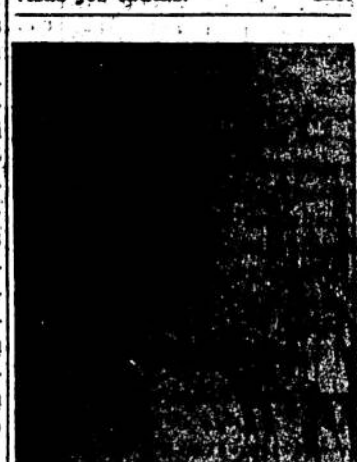
Viešpatiai "tūkstantis metų yra kaip viena diena". (2 Petro 3:8) Jis todėl sutvarkė, kad tos didžiosios šešios dienos sudarytų žmogaus laiką kovojimui su nuodėme ir mirčia ir kad septintąjį tų dikčiųjų dienų būtų Mesijos Diena, Sabbato ar poilsio diena visam pasauliui, kurioje Mesija, kaip Dievo atstovas, išaukštins visus trokštančius ir nuolankius, atidardamas jų aklas akis, atverdams jų užkurtusias ausis ir pasirūpindamas, kad pažintų Viešpatį visi nuo mažiausiojo iki didžiausiojo.

Joseph S. Farland — naujas JAV ambasadorius Dominikonų Respublikai.

Kad jų susijungimas su Europa įvyktų be nario karo baisumų.

Vargu, ar kuri kita tauta kaip vokiečių gali šį ilgėsį taip nuosirdžiai ir jautriai suprasti. Nes mūsų svarbiausiu reikalu yra ir likę susijungimas be karo su 17 milijonų vokiečių Sovietų zonoje. Tai būtų geriausia pradžia visai Europai apsiungti, įtraukiant visas jos tautas.

Skaitydami KARI būsite gerai informuoti apie pasaulinius karinius įvykius, rasite straipsnių iš karinės ir Lietuvos istorijos retais paveikslais iliustruotų ir Lietuvos karių atsiminimų iš įvairių laikų.

Metinė prenumerata \$5.00; rašykite: KARYS, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

VIESPATIES DIENA ARTI

Dievas sako, kad visi, geri ir blogi, Miega, laukdami prikėlimo iš numirusių. Ji sako, kad žmogaus mirtis būtų tokiu pat galutiniu suinaikimu, kaip žiaurus gyvūlo, jei Dievas Savo išmintyje ir meilėje nebūtų parūpinęs žmogui atpikimo ir visų, teisingų ir nedorų, iš numirusių prikėlimo. Ji pasako, kad yra Dieviškasis patvarkymas, sulys kurio Dievas nereiškia atšaukti savo duotojo nuosprendžio, o vienok gali išgelbėti žmogų nuo mirties baudos. Patvarkymas yra tas, kad Jėzus "iš Dievo malonės turėjo paragauti mirties už visus žmones"; kad "kaip per žmogų atėjo mirtis, taip per žmogų turi ateiti ir mirusiųjų prikėlimas; nes kaip visi Adome mirė, — taip visi Kristuje atgis, kiekvienas savo tvarkoje". — Žydams 2:9; 1 Korint. 15:21, 22.

Viešpatiai "tūkstantis metų yra kaip viena diena". (2 Petro 3:8) Jis todėl sutvarkė, kad tos didžiosios šešios dienos sudarytų žmogaus laiką kovojimui su nuodėme ir mirčia ir kad septintąjį tų dikčiųjų dienų būtų Mesijos Diena, Sabbato ar poilsio diena visam pasauliui, kurioje Mesija, kaip Dievo atstovas, išaukštins visus trokštančius ir nuolankius, atidardamas jų aklas akis, atverdams jų užkurtusias ausis ir pasirūpindamas, kad pažintų Viešpatį visi nuo mažiausiojo iki didžiausiojo.

WILLIAM SHIMKUS
1077 East Wallings Rd.
Brecksville, Ohio

VEIKLOS BOSTONO INŽINIERIAI

Inžinieriai, susisipletę į Amer. Liet. Inž. ir Arch. Sąjungos (ALIAS) Bostono skyrių, yra vieni iš veiklesniųjų. Neseniai jie yra turėję paskutinįjį priešatostoginį 1956-57 metų susirinkimą kolegų F. Giedrio namuose, Dover, N. H., keliodesimty mylių atstu nuo Bostono. Seimininkas, buvęs Lietuvos teniso čempionas, skaitė paskaitą — 25 metų sportinės veiklos atsiminimai bei pademonstravo golfo žaidimą. Esama ir daugiau skyriaus narių, gyvenančių dideliu atstumu nuo Bostono, bet lankančių susirinkimus. Taip — K. Daugėla gyvena Bedford, N. H., S. Malėnas — Andover, Mass.

Per susirinkimus, kurie vyksta vis kito nario bute, buvo dar skaitytos šios paskaitos: R. Budreikos — Sv. Lauryno upės užtvankų ir jėgainių statyba, J. Vasio — Bostono centrinė arterija (abi paskaitos buvo iliustruotos), prof. Ig. Končias — Lietuvos kaimas ir miestas prieš I Pasaulinį Karą, Vyt. Žiaugros — Pokarinis Vokietijos atsistatymas ir svečio p. Subatkevičiaus papasakota įspūdių iš Kolumbijos. Susirinkimus lankė 60-65 proc. narių. Po susirinkimų, besidalinant įspūdių bei atsiminimais, vykdavo tradiciniai alučiai. Inžinierių žmonos, ponios: Kriščiukaitienė, Daugėdienė, Nenortienė, Dačienė ir Giedrienė susirinkusius skaniai pavaišino. Prieš J. Vasio paskaitą, Bostono ekspresinio kelio statyba skyriaus narių buvo apžiūrėta vietoje, vadovaujant prie projekto dirbančiam inž. J. Vasiui ir darbų vedėjui.

Gegužės 19 d. skyrius surengė savo nariams, jų šeimoms ir svečiams išvyką į Naujosios Anglijos "Naujosios" — Cape Cod lietuvišką p. šlapavietį vasarvietę Banga. Ten ne tik buvo pasiūlyta po gražias apylinkes, pasportuota bei pašokta, bet ir įvykdyta koncertinė programa, kurioje pasirodė inžinierių atžalynas: Rimas Manys su akordeonu, Rimantas Budreika su smuiku ir Rūta Daugėlaitė akompanuodama pianu. Padainavo po kelias dainas inžinierių žmonos solistės Stasė Daugėlienė, dukros akompanuojama ir Jadvyga Adomavičienė, vyro akompanuojama. E. Manys paskaitė savo humoristikos.

Skyriaus nariai dalyvavo ALIAS suvažiavime Philadelphiaje ir reikiąsi savo rašinius profesinėje spaudoje — inžinierių organe Technikos žodis.

Bostono ALIAS skyrius šiuo metu turi 33 aktyvius ir 3 garbės narius. Specialybėmis jie pasižymi šitaip: 15 statybininkų, 3 architektai, 4 inž. mechanikai, 6 elektrikai, 3 hidroinžinieriai, 1 geodezininkas ir 1 kultūrtechnikas. Beveik visi dirba projektavimo kompanijose, du yra grupės vedėjų pareigos. Tik vienas dirba pas statybos rangovą.

Lietuvos laisvinimo reikalams Bostono inžinieriai šiais metais yra sudėję per 450 dol. taip pat nuolatiniai šelpia arch. A. Funką, sergantį Vokietijoje.

Bostono inžinieriai aktyviai reikiąsi ir visuomeniniame bei kultūros darbe. Keli jų dažnai rašo periodinėje spaudoje, yra Lietuvių Enciklopedijos bei žurnalo bendradarbiai. Dalyvauja vietos BALFo, Bendruomenės, Kultūros Klubų valdybose, teatro sambūry, chore, skautų bei kitose organizacijose, dažnai užimdami vadovaujančias vietas. Kai kurie giliai ar yra pagilinę savo žinias vietos aukštesiose mokyklose.

Naujosios skyriaus valdybos rinkimai šį pavasarį, kaip būdavo iki šiol, yra nukelti į rudenį. Dabartinę valdybą sudaro: pirm. R. Budreika ir nariai J. Kriščiukaitis ir E. Čibas.

Vladas Adomavičius

Specialus ir geras pirkinys

1953 CHEVROLET

2-door, radio, heater, 1-owner

\$395

1954 CHEVROLET

2-door, radio, heater. Beat this price

\$545

1956 FORD

4-door, fordomatic, radio and heater. This is a get-acquainted special.

\$995

1956 BUICK

Super 4-door hardtop. Original light green finish, 1 owner. Dynaslow, other Buick extras.

\$2395

1953 CHRYSLER

Windsor 2-door, automatic transmission, radio, heater and other Chrysler factory accessories.

\$495

1956 CHEVROLET

2-door "210". Radio, heater, low mileage, 100% guarantee.

\$1295

M & C AUTO SALES

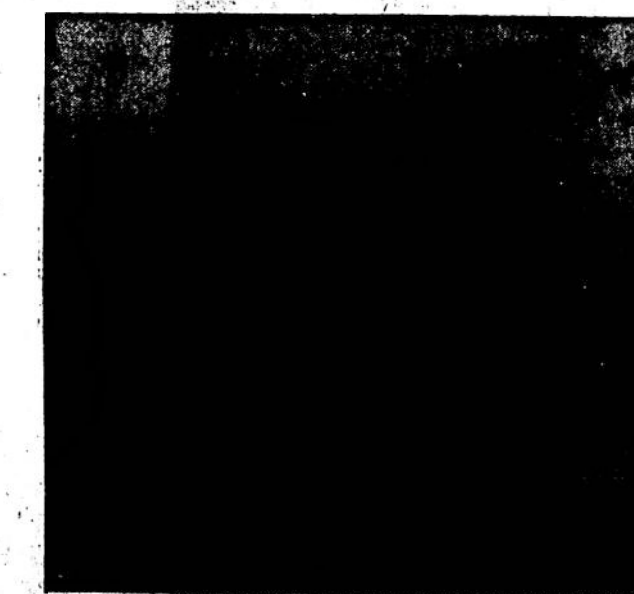
2700 EUCLID AVE.

MA 1-7470

Atidaryta pirm., treč. ir penk. iki 9 val. vakaro.

Ben Yessler—lietuvis pardavėjas, American Lithuanian City Clubo narys jums atsilankius mielai patarnaus.

Pirkant konfidencialumas, o išvažiuojant pasitenkinimas.

Talp statomas didžiulis Mackinac tiltas prie St. Ignace, Mich.

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6344. Redaktorius Belys GAIDŽIONAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Be derybų ir sutarčių jie dirba didelį darbą

PAVERGTŲJŲ EUROPOS TAUTŲ SEIMO
TIKSLAI IR ORGANIZACIJA

Palaikyti, remti ir skelbti pavergtų ir už save negalinčių kalbėti tautų teisėtus laisvės, tautinės nepriklausomybės ir socialinio teisingumo siekimus — toks yra pagrindinis Pavergtųjų Europos Tautų Seimo, sutrumpintai lietuviškai vadinamo PETS, angliškai — ACEN tikslas.

Faktiškai ši organizacija yra siauresnė, negu jos vardas sako. Ji apima tik sovietų orbiton patekusių ir prieš pastarąjį karą savas nepriklausomas valstybes turėjusių tautų laisvės balsą. Dėl to čia nematome nei ukrainų, nei gudų, nei armėnų ar gruzinų, nei visos eilės kitų Sovietijos apimančių tautų reprezentantų. Nematome čia ir paskirų čekų bei slovėnų reprezentantų, o tik "čekoslovakų" reprezentantus. Nematome ir rytinės Vokietijos vokiečių, nes tokios valstybės prieš karą nebuvo, o vokiečių tautos interesus reiškia nepriklausomąjį Vokietiją vakaruose. Pagaliau, nematome čia nei serbų, kroatų ar slovėnų paskirų reprezentantų, nei bendrų "jugoslavų" reprezentantų, kadangi šios tautos ne laikomos esančios sovietinėje orbitoje.

Pritaikius šiuos teorinius bei politinius apribojimus, PETS sudarė tik iš šių devynių tautų reprezentantų (skaitant jų anglų, lietuvių, čekų, slovėnų, estų, vengrų, latvių, lietuvių, lenkų ir rumunų).

PETS organizacinės sistemos požiūriu kiek pamėgdžioja Jungtinių Tautų Organizaciją, bet yra ir esminių skirtumų. JTO (UNO) susideda iš suverenių valstybių vyriausybės paskirtų delegacijų, nors dėl to irgi būtina padaryti atitinkamų rezervų: ten yra ir Ukrainos bei Gudijos "suverenių" vyriausybės delegacijos, o taip pat ir Sovietijos praktiškai kontroliuojamų vadinamųjų "satelitinų" vyriausybės delegacijos.

PETS (ACEN) yra sudaryta iš pirmą minėtų devynių tautų reprezentantų, kurie nėra ir nepretenduoja būti kokiais formaliais savo vyriausybės ar tautų įgaliotais. Jie nesikesina priimti savo reprezentuojamų tautų vardu kokius nors įsipareigojimus, nesudarinėja konvencijų, sutarčių, o tik kalba už šiuo metu laisvai kalbėti negalintis savas tautas ir kalba tik vienu reikalu: kad tos tautos teisėtai siekia sau laisvės ir nepriklausomybės, kad jos yra nusikriaustos ir ta skriauda turi būti atitaisyta. Jie primena, kas yra ju tautų skriaudėjas ir kokias klaidas jis tevykdo ar dar reniga. Taigi, jie kalba ne kaip koki formaliai įgalioti savo tautų valios betkokiu klausimu reikėjai, o tik kaip savanoriški savo tautiečių reprezentantai, vykdydami ne tik teisę, bet ir pareigą, išplaukiančią iš to fakto, kad jie yra už okupanto galios ribų, todėl turi galimybę ir progos pasakyti už savo tautas tai, ką jos paties be abejojimo sakytų, jei tik turėtų galimybės raskyti. Jie yra savo tautų laisvės ir nepriklausomybės bei pagalbos šaukimosi laidininkai. Tad ir pats PETS nėra minėtųjų

devynių tautų ar jų valstybių oficialus sudėtinis organas, o yra tik organizuotas tų tautų laisvės ir nepriklausomybės reikalavimų skelbimo bendras įrankis. Atrodo, kad tai yra vienas iš pačių veiksmingiausių įrankių, tarnaujančių lygiai visoms toms devynioms tautoms bendrai, lygiai kiekvienai iš jų paskirai.

PETS nariai yra ne minėtosios devynios tautos ar valstybės, o devyni atitinkamos iniciatybos. Čia nėra klausimo, ar tos rybos. Žia nėra klausimo, ar tos tarybos bei komitetai savo tautiečių tarpe (išėivijoje vaidina vyriausiu ar ne vyriausiu komitetų vaidmenį. Tiesa, kai kuriais atvejais yra keliami klausimai, ar ta arba kita delegacija pakankamai "reprezentatyvi", tai yra, ar joje tinkamai atsispindi visos atitinkamų tautiečių politinės tendencijos. Tačiau iš esmės žia nėra lemiama dalykas, tiksliai ar netiksliai, politinės grupės (tautos ar tik politinių pabėgėlių) reprezentuojamos, kadangi čia kalbama tik tokiu klausimu, kuris visoms politinėms grupėms yra tas pats (išskyrus, žinoma, okupantų šalininkus, jeigu tokių yra: šie iš principo tokiame tikslu, lūi skirtame sambūryje neturi vietos).

Iš lietuvių pusės formalus PETS tikrasis narys yra Lietuvos Laisvės Komitetas (angliškai vadinamas Committee for a Free Lithuania), 70 Fifth Ave., New York 13, N. Y. Jis sudaro lietuvių delegaciją į PETS.

Kiekvienas tikrasis narys turi teisę siųsti į plenumą 16 delegatų, bet delegacija turi tik vieną sprendžiamąjį balsą. Statutas reikalauja, kad delegatai tebebūtų savos valstybės piliečiai, tai yra, nepriėmę laisva valia kurios kitos valstybės pilie-

tybės. Praktika reikalauja, kad delegatai galėtų dalyvauti plenumo posėdžiuose ir komisijų darbuose. Žinoma, nėra būtina, kad visi delegatai būtų kiekviename plenumo posėdyje, bet svarbu, kad bent jų tam tikra dalis galėtų aktyviai įsijungti ir į komisijų darbus.

Posėdžiuose vartojama anglų ar prancūzų kalbos, todėl bent vienas iš tų kalbų mokėjimas yra būtina sąlyga, kad būtų galima aktyviai darbuose dalyvauti. Posėdžiai vyksta daugiausia New Yorke, bet kartą per metus susirenkama ir Europoj (Strasbūre) — ten paprastai dalyvauja mažesnis delegatų skaičius, daugumas iš tų, kurie Europoj ir gyvena, nors po vieną kitą delegacijos narį nuyksta ir iš Amerikos, lygiai, kaip atvyksta ir iš Europos į New Yorką.

Atsižvelgiant šių juridinių (pilietybės) ir praktiškų (gyvenamosios vietos, kalbų mokėjimo bei specialybės) reikalavimų, lietuviškoji delegacija (panašiai, kaip ir kitos) sudaroma tokiu tvarka: į ją įeina visi Lietuvos Laisvės Komiteto nariai (astuoni), o kitus tas pats komitetas parenka iš šalies. Atsižvelgiama ir į tai, kad delegacijoje būtų kiek galima plačiau apimamos lietuvių tarpe esamos politinės tendencijos, bet, kaip sakyta, lemiama reikšmės turi ne tos tendencijos, o pirmą minėtieji teisiniai reikalavimai. Iš tiesų, juk neturi reikšmės, ar žodį dėl Lietuvos laisvės tarnavo ar kitos partijos narys ar visai ne partietis.

Siuo metu lietuvių delegacijoje yra šie asmenys (ne būtinai visi visuose darbuose dalyvauja): V. Sidzikauskas (delegacijos pirmininkas), J. Audėnas, V. Banaitis (Eur.), K. Bielinis, B. Bilevičiūtė, M. Brakas, J. Brazaitis, P. Karvelis (Eur.), J. Lanskoronskis (Eur.), V. Minčevičius (Eur.), B. Nemickas, V. Rastenis, A. Trimakas, P. Vaitiekūnas, J. Vilčinskis (Eur.).

PETS plenumo posėdžiai įvyksta 3-5 kartus per metus. Nuolatine komisija PETS Generalinis Komitetas, kurio pirmininkas yra latvis (V. Mesanas, vicepirmi-

Lektuvai ir lakūnai, kurie skrenda garso greičiu. Iš kairės: maj. John Glenn ir lt. Charles Donahue.

ninkas bulgaras (G. M. Dimitroff), generalinis sekretorius rumūnas (B. Coste), gen. sekretorius amerikietis (N. Kotla). Iš lietuvių pusės generalinio komiteto narys yra V. Sidzikauskas.

Be to dar yra kitos komisijos, kuriose lietuvių delegacija irgi turi savo atstovus: politinė komisija — V. Sidzikauskas (pirmininkas), A. Trimakas, J. Brazaitis; ekonominė komisija — J. Audėnas, P. Vainauskas; teisinių komisija — M. Brakas, B. Nemickas; socialinių reikalų komisija — A. Trimakas (sekreterius), V. Vaitiekūnas; kultūrinių reikalų komisija — V. Vaitiekūnas (sekreterius), J. Brazaitis, informacijos reikalų komisija — V. Rastenis (vicepirmininkas), P. Vainauskas, M. Brakas.

Numatoma, kad prie lietuvių delegacijos netrukus bus oficialiai paskirtas bent vienas Lietuvos Diplomatinės Tarnybos atstovas, kaip stebėtojas bei ryšininkas.

Šalia tikrųjų PETS narių yra dar nariai-bendradarbiai (associates members). Tai yra egzistuojančios "internacional" sekcijos. Šie turi tik mažesnes delegacijas (po

keturis narius) ir neturi sprendžiamosios balsų. Iš čia delegacijose matome pasireiškiant elį lietuvių: E. Turauskas, Vl. Vilimas — krikšč. demokratų tarpt. sąjungos; J. Kaminskis, J. Glemža — socialistų internacionalo; S. Žymantas — liberalų internacionalo; H. Blazas — žaliųjų internacionalo; R. Bačkis — Vidurio ir Rytų Europos Jaunimo Tarybos.

Visa eilė kitų asmenų iš lietuvių pusės yra dalyvavę PETS darbuose anksčiau minėtoje sesijoje. Čia paminėti tik esantieji delegacijų sąrašuose pastarosios sesijos metu.

Nėra abejonės, kad Lietuvos nepriklausomybės reikalu veikimas bendrai su kitų panašaus likimo tautų veikėjais turi daug daugiau gerų pusių, nei to paties kartojimas kiekvienų paskirai. Pažymėtina ir įsidėmėtina, kad šiame darbe kaip tik nematyti taip dažnai linksniojamos nevienybės. Čia dalyvaujančių sąrašas yra gana įskaidingas. Be sutartių, be derybų — žmonės su įvairiomis politinėmis vėlavomis (ar, tikriausiai pasakius, be jų) dalyvauja bendrame darbe. Gal todėl, kad čia iš tiesų turima prieš akis tik vienas tikslas, kuris visus jungia, ir nesipainioja niekas, kas skiria.

Susabdyti Maskvos užmačius pavergti visą pasaulį. JAV įrengė stiprų apsaugos juostą, kurią sudaro radaras, laivai, specialūs bėkštai, lėktuvai ir raketos.

Lektuvai ir lakūnai, kurie skrenda garso greičiu. Iš kairės: maj. John Glenn ir lt. Charles Donahue.

Sąjungos nariui

FELIKSUI KERŠIUI,

jo mylimai motinai mirus, gilią užuojautą reiškia

AL Tautiška Sąjungos
Worcesterio Skyrius

Mielai

PAULINAI MOZURAITIS-BENETT,

jos tėveliui mirus, gilią užuojautą reiškia

Carliavsky Kaime

BERNARDA KODATIS ATSISVEIKINANT

Daugelį lietuvių profesorų jau prigludę amžiam polsui Amerikos žemė. Ir čia, vėl dar vienas naujas lietuvių profesorius kapas Čikagoje. A. m. lapo mėn. 5 d. mirė astronomas, Lietuvos Vytauto Didžiojo ir Vilniaus universitetų profesorius dr. Bernardas Otto Liudvikas Kodatis.

Kodatis gimė gal prieš pusantro šimto metų atskale į Rytprūsius iš žemaitijos. Bernardas Kodatis gimė Potsdame prie Berlyno. Tėvui anksti mirus, Bernardo auklėjimu ir mokslinimu rūpinosi jo dėdė. Dėdė tenka ir padėka už tai, kad Bernardas išaugo lietuviu patrioty netik vardu, bet ir darbais.

Vokietijoje jis baigė gimnaziją ir mokytojų seminariją ir 1906-1910 studijavo astronomiją ir matematiką Berlyno universitete. Vėliau ten ir daktaravo. Doktorato darbas Dieu štimungu, des. Längenunter-schiede des Landeszentralen Kaunas — Potsdam buvo Tarpautinės Astronomijos Geodezijos Komisijos išspausdintas.

Pirmą kartą B. Kodatis teko aplankyti jo protėvių gimtinę D. Lietuvą tik 1904 metais, bet vėliau jau jis kasmet ją lankė ir 1910 m. vedė lietuvaite iš D. Lietuvos, Viktoriją Gruzdytę.

1905 metais jis įsijungė į Berlyno-Lietuvių Draugiją ir skaitė paskaitas tos draugijos įsteigtoje kursuose. Kilus I-jam pasauliniam karui buvo mobilizuotas ir paskirtas į artilerijos dalinį, bet 1916 metais jau dirbo Kaune vokiečių leidžiamame lietuviškame laikraštyje Dabartis. 1918 buvo nukeltas į Vilnių vokiečių politikos aktyri. Ten jis gautomis svarbesnėmis žiniomis pasidalindavo su Vilniuje buvusiais lietuvių politikais.

Dėl tos lietuviškos veiklos 1918 metais vokiečių buvo areštuotas, ir įkeltas į Tilžės kalėjimą, bet Lietuvos vyriausybės pastangomis, padedant Prancūzijos atstovybei, iš kalėjimo buvo paleistas. 1919 m. galutinai išleido Vokietiją ir išsikėlė į Lietuvą, išsidėdamas vokiečių pilietybės.

Nuo to laiko B. Kodatis visas savo jėgas ir žinias pašventė Lietuvai ir jos mokslo ir kultūros pažangai. 1919-1922 jis eina generalinio inspektoriaus pareigas švietimo Ministerijoje, o vėliau pradeda darbą universitete pradžioje docento, vėliau e. o. profesorius ir nuo 1940 metų ord. profesorius laipsniu Vilniuje.

Vėlonio vardas tampriai susijęs su kūrimu Kauno observatorijos, kurios jis ir buvo pirmas direktorius. 1940-1944 metais gyveno Vilniuje ir ten t. p. buvo Vilniaus Pochebuto vardo observatorijos direktorius. Vėlonis aktyviai talkininkavo vykdomiems Lietuvoje ir kitose valstybėse, susiekiančiose su Baltijos jūra, trianguliacijos darbu. Dėl to jam teko daug kartų lankytis įvairiose Europos šalyse geodezinių komisijų posėdžiuose.

Lietuvių spaudoje bendradarbiavo nuo 1910 metų: Lietuvos Ūkininke, Košmos, Kultūroje, Kariuomenės, Itabo topografijos skyriaus Metraštyje. Atakirai išleido 1939 m. Lietuvos Astronomijos Observatorija Kaune.

Politikoje vėlonis nedalyvavo, bet kaip tikras Lietuvos patriotas, reikalui esant, buvo pasirūpęs ginti ją nuo priešų: jis nuo pat pradžių buvo šauktų eilese. Visas, ką jis darė, darė iš širdies ir visu rimtumu. Kaip profesorius buvo atidavęs mokslui ir jaunimo mokslinimui, o būdamas šauktu įrodė, kad jis galėjo už tėvynę ir gyvybę aukoti: Klaipėdos kraštą vaduojant jis buvo sukilusių eilese. Bet vėlonis buvo ypatingai kuklus ir nemėgo reklamos, o dėl to jo vardas nebuvo plačiau žinomas.

Artėjant 1944 m. bolševikams drauge su šeima pasitraukė iš Lietuvos į Vakarų Vėlonius, tam dideliu Lietuvos patriotui, tasai pasitraukimas iš Lietuvos buvo nepakeliamas didelis smūgis. Jis pakirto vėlonio jėgas ir dvasinę pasiausvyrą. Antras smūgis iškilo 1954 m., kai jo gyvenimo draugė, V. Kodatienė, buvo auto katastrofoje.

Savo širdį ir visas savo jėgas vėlonis paaukojo Lietuvai, bet, rytų plėkčių išguitas iš tėvynės, amžino polsio atsigulė Amerikos kontinente Čikagoje, šv. Kazimiero kapinėse.

Išleis, Bernarde, o mes tikėsime, kad Lietuva bus laisva ir lietuvis gražins Tave Tėvyne. Vėlonio sūnui p. K. Kodatui, p. Kodatienei ir giminei širdingiausia užuojauta.

Lietuvių Profesorų
Draugija Amerikoje

INFLIACIJOS POŽYMIAI ANGLIJOJE

Infliacijos reiškiniai susirūpinimą kyla ne tik JAV, bet ir Europoje. Neseniai savo įspėjimus paskelbė britų ūdo kancleris. Ten pradėjo kilti kainos geležinkeliose, anglies pramonėje, kylančios pragyvenimo kaštams, teka kelti ir uždarius, algas.

Prieš infliacinį priemonių imasi ir švedai norėdami patoboti tą 1957 m. ūkinį slaugą.

CADMIJAUS AKUMULATORIUS — BATTERY AUTOMOBILIUI

Europoje naudojamas nuo išradimo dienos — 1909 m. dar tebeveikia. Amerikoje vadinamas amfinu.

Negenda nuo šaltio, karščio, elektros smūgių. Daug kitų gerų savybių. Garantijos laikas neapribotas.

Supažindinkit pardavėdams papiginta kaina. Šlaibskite R. Smarskiai — KE 1-4310 arba rašykite pildant.

BALTIC SUPPLY CO.,
71 E. 207 St., Room 22, O.

KAS
UŽSISAKS
DIRVA —
TAS ĮSIGALIAUO!